

Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko

Selonteossa linjataan Suomen toimintaa ja tavoitteita kehityspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä. Tarkoituksena on vahvistaa suomalaisen kehityspolitiikan ja -yhteistyön pitkäjänteisyyttä periaatteiden, arvojen ja tavoitteiden näkökulmasta. Selonteon valmisteluun on osallistunut kaikkia eduskuntapuolueita edustava parlamentaarinen seurantaryhmä.

Kehityspolitiikka on erottamaton osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka tähtää turvallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistamiseen kansainvälisen yhteistyön keinoin.

Suomen kehitysyhteistyön tavoitteena on kehittyvien maiden oman kantokyvyn vahvistaminen. Suomen vahvuuksiin nojautuvat kehityspolitiikan päätavoitealueet ovat naisten ja tyttöjen oikeudet; koulutus; kestävä talous ja ihmisarvoinen työ; rauhanomaiset, demokraattiset yhteiskunnat; sekä ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus sekä luonnonvarojen kestävä hallinta ja käyttö. Humanitaarinen apu on itsenäinen osa kehityspolitiikkaa hädänalaisten ihmisten auttamiseksi kriisitilanteissa.

Valtioneuvoston julkaisuja 2021:23, Valtioneuvosto

ISBN 978-952-383-606-8 (PDF)

ISSN 2490-0966 (PDF)

Julkaisun osoite: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-606-8>

© 2021 Ulkoministeriö Helsinki 2021

Kehityspolitiikka, kehitysyhteistyö, kestävä kehitys, kansainvälinen yhteistyö, Suomi, selonteot, köyhyys

Utvecklingspolitisk redogörelse för de kommande valperioderna

I redogörelsen fastställs riktlinjerna för Finlands verksamhet och mål i utvecklingspolitiken och utvecklingssamarbetet. Syftet är att stärka långsiktigheten i Finlands utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete ur principernas, värderingarnas och målens perspektiv. I beredningen av redogörelsen deltog en parlamentarisk uppföljningsgrupp med representanter från alla riksdagspartier.

Utvecklingspolitiken är en oskiljaktig del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik, som siktar på att stärka säkerheten och välfärden genom internationellt samarbete.

Finlands utvecklingssamarbete syftar till att stärka bärkraften i utvecklingsländerna. De viktigaste utvecklingspolitiska målen, som bygger på Finlands styrkor, är kvinnors och flickors rättigheter; utbildning; hållbar ekonomi och anständigt arbete; fredliga och demokratiska samhällen; klimatförändringen, naturens mångfald samt hållbar förvaltning och användning av naturresurser. Det humanitära biståndet utgör en självständig del av utvecklingspolitiken för att hjälpa nödställda människor i krissituationer.

Statsrådets publikationer 2021:28

ISBN: 978-952-383-686-0 (PDF)

ISSN: 2490-0966 (PDF)

URN-adress: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-686-0>

© 2021 Utrikesministeriet Helsinki 2021 Finland

Utvecklingspolitik, utvecklingssamarbete, hållbar utveckling, internationellt samarbete, Finland, redogörelser, fattigdom

Report on Development Policy Extending Across Parliamentary Terms

The Report on Development Policy sets out the activities and objectives for Finland's development policy and development cooperation. The purpose is to strengthen Finland's long-term approach to development policy and development cooperation from the perspective of principles, values and objectives. A parliamentary monitoring group representing all parliamentary parties took part in the preparation of this report.

Development policy is an integral part of Finland's foreign and security policy, which aims to enhance security and wellbeing through international cooperation.

The objective of development cooperation is to strengthen developing countries' own carrying capacity. Finland's development policy priorities are based on its own strengths, which include the rights of women and girls; training and education; sustainable economy and decent work; peaceful, democratic societies; and climate change, biodiversity and sustainable management and use of natural resources. Humanitarian assistance is an independent part of development policy to help people in distress in the event of a crisis.

Publications of the Finnish Government 2021:29

ISBN: 978-952-383-709-6 (PDF)

ISSN: 2490-0966 (PDF)

URN address: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-709-6>

© 2021 Ministry for Foreign Affairs Helsinki 2021 Finland

Development policy, development cooperation, sustainable development, international cooperation, Finland, reports, poverty

Sisällys

Lähtökohtia	2
1. Suuret haasteet – suuret mahdollisuudet	5
2. Suomen kehityspolitiikan arvopohja	8
3. Kestävän kehityksen tavoitteet ja Suomen kansainväliset sitoumukset viitoittavat kehityspolitiikkaa	9
4. Suomen vahvuuksiin nojautuvat kehityspolitiikan päätavoitealueet	10
5. Humanitaariset periaatteet ohjaavat hätäapua	14
6. Kehitysyhteistyö, humanitaarinen apu ja rauhan edistäminen täydentävät toisiaan	16
7. Kehityspolitiikalla voidaan vaikuttaa muuttoliikkeeseen	17
8. Suomen kehityspolitiikka tuottaa tuloksia	18
9. Suomi toimii pitkäjänteisesti ja strategisella tavalla	19
10. Kestävää kehitystä tuetaan monimuotoisella rahoituksella	21
11. Kestävää kehitystä edistetään innovaatioin	24
12. Hyvät kumppanuudet ovat toiminnan perusta	25
13. Kehityspolitiikan toimeenpano nojautuu yhteisesti hyväksytyihin kansainvälisiin periaatteisiin	31
14. Riskienhallinta ja riskien ennaltaehkäisy on tehokasta	33
15. Viestintä ja globaalikasvatus ovat osa avointa kehityspolitiikkaa, jota yhteiskunta voi laajasti tukea	34

Lähtökohtia

Perustuslain 1 § mukaan Suomi osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi sekä yhteiskunnan kehittämiseksi. Ylivaalikautisen selonteon tarkoituksena on linjata Suomen toimintaa ja tavoitteita kehityspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä. Tarkoituksena on erityisesti vahvistaa suomalaisen kehityspolitiikan ja -yhteistyön pitkäjänteisyyttä periaatteiden, arvojen ja tavoitteiden näkökulmasta. Selonteon linjauksissa huomioidaan tulevaisuuden tarpeita, samalla nojautuen alan vahvaan suomalaiseen jatkumoon sekä suomalaisten kehitysyhteistyölle osoittamaan vahvaan tukeen. Ylivaalikautisia periaatteita koskeva selonteko edistää kehityspolitiikan johdonmukaisuutta ja vaikuttavuutta vuoden 2019 hallitusohjelman toimeksiannon mukaisesti.

Kehityspolitiikalla tarkoitetaan Suomen johdonmukaista toimintaa kaikilla niillä kansainvälisen yhteistyön ja kansallisen politiikan lohkoilla, joilla vaikutetaan kehittyvien maiden asemaan. Selonteon valmisteluun on osallistunut kaikkia eduskuntapuolueita edustava parlamentaarinen seurantaryhmä. Sitä laadittaessa on kuultu Kehityspoliittista toimikuntaa sekä yhteiskunnan eri toimialojen edustajia, joilla on myös ollut mahdollisuus kommentoida selontekoa. Valmistelutyön tavoitteena on ollut muodostaa kehityspolitiikasta yhteinen kokonaisnäkemys, jota suomalainen yhteiskunta voi laajasti tukea. Tämän selonteon linjausten toteutumista sekä kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön tavoitteiden saavuttamista ja tuloksia

seurataan ja niistä raportoidaan kunkin vaalikauden lopussa.

Kestävän kehityksen varmistaminen vaatii yhteistyötä

Kaikkien maiden ja kansakuntien tulevaisuus on entistä riippuvaisempi kansainvälisen yhteisön kyvystä ratkaista yhdessä suuria, historiallisen mittakaavan ongelmia. Kestävän kehityksen varmistaminen vaatii määrätietoista ponnistelua kansallisella tasolla, mutta samalla monenkeskinen yhteistyö kansainvälisissä järjestöissä ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän vahvistaminen ovat entistäkin tärkeämmässä asemassa. Kestävän kehityksen edistämiseksi myös ei-valtiollisten toimijoiden merkitys korostuu.

Agenda2030 ja kestävän kehityksen tavoitteet ovat tähän asti suurin, kokonaisvaltaisin ja kunnianhimoisin kansainvälisen yhteisön ponnistus ihmiskunnan tulevaisuuden turvaamiseksi ja kestävän kehityksen saavuttamiseksi maailmanlaajuisesti. Kehittyvien maiden näkökulmasta tarvittavat muutokset ovat erityisen mittavia, ja pandemian vuoksi tavoitteiden saavuttaminen on käynyt aiempaankin haasteellisemmaksi. Ne antavat kuitenkin kaikissa tilanteissa oikean suunnan kestävän kehityksen työlle.

Samalla tavoitteiden edistäminen vaatii ennennäkemätöntä kykyä suunnata kansainvälistä ja kansallista asian-
tuntemusta ja rahoitusta tavoitteiden

tueksi. Kestävän kehityksen rahoitus-
tarve on arvioitu maailmanlaajuisesti vuositasolla tuhansien miljardien eurojen suuruiseksi, ja vajeesta huomattava osa kohdentuu kehittyviin maihin. Julkinen kehitysyhteistyörahoitus on vain osa tätä kokonaisuutta. Muiden rahoitusmuotojen kuten yksityisten investointien ja luottojen sekä kehittyvien maiden oman yksityisen ja budjettirahoituksen rooli on olennainen. Kehitysyhteistyörahoitus on kuitenkin luonteeltaan erityisen strategista ja vaikuttavaa: sen avulla on mahdollista aikaansaada kehitystä siellä, mihin muuta rahoitusta ei ole käytettävissä, sekä vahvistaa muiden rahoitusvirtojen ohjaamista kestävän kehityksen tavoitteiden tueksi vaikeissa ja riskialttiissa olosuhteissa.

Kehityspolitiikka on osa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa

Maailmanlaajuinen keskinäisriippuvuus on tosiasia myös Suomelle. **Maamme hyvinvointi ja turvallisuus kytkeytyvät monin tavoin kansainväliseen kestäväan kehitykseen, sääntöpohjaisen monenkeskiseen järjestelmään sekä kansainväliseen turvallisuuteen ja talouteen.** Suomen kannattaa olla osa ratkaisujen löytämiseen tähtäävää kansainvälistä yhteistyötä sekä hyödyntää osaamistaan ja voimavarojaan globaalien ongelmien ratkaisemiseksi. Onnistuminen tässä työssä vahvistaa myös Suomea.

Suomen kehityspolitiikka on erottamaton osa maamme ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka tähtää turvallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistamiseen kansainvälisen yhteistyön keinoin. Kestävän kehityksen edistäminen ja sääntöpohjaisen monikeskisen järjestelmän vahvistaminen kehityspolitiikan keinoin on tärkeä ja nykyaikainen osa ulkopoliitiikkaa ja kansainvälistä yhteistyötä. Kehityspolitiikka kytkeytyy tiiviisti Suomen ulkosuhteiden laajempaan kokonaisuuteen, johon kuuluvat poliittiset, kaupalliset ja kaupallistaloudelliset sekä monien muiden alojen ulkosuhteet. On varmistettava, että kaikilla aloilla toimitaan johdonmukaisesti ja siilottomasti samoja päämääriä ja kestävän kehityksen tavoitteita edistäen.

On tärkeää, että suomalainen yhteiskunta osallistuu laajasti ja monialaisesti kansainväliseen kestäväen kehityksen työhön. Suomen kehityspolitiikassa korostuvat monipuoliset kotimaiset kumppanuudet, erityisesti kansalaisyhteiskunnan, yksityissektorin sekä tutkimus- ja koulutuslaitosten kanssa. Suomi kantaa

vastuutaan myös omalla esimerkillään, toimeenpanemalla Agenda2030:n kestäväen kehityksen tavoitteita kansallisesti ja raportoimalla tavoitteiden edistymisestä, myös kansainvälisesti.

Kestävä kehitys toteutuu parhaiten demokraattisissa maissa, joissa oikeusvaltioperiaatteet toteutuvat, yhteiskunnan instituutiot ja kansalaisyhteiskunta toimivat, ihmisoikeuksia kunnioitetaan, ja joissa talouspolitiikka ja kaupallistaloudellinen toiminta tukevat kestäväen kehityksen tavoitteita ihmisarvoisia työpaikkoja luoden. Suomi painottaa kehitysyhteistyötä erityisesti vähiten kehittyneiden ja vaikeimmassa asemassa olevien maiden kanssa, joissa tuen tarve on kaikkein suurinta.

Suomen kehitysyhteistyön tavoitteena on kehittyvien maiden oman kantokyvyn vahvistaminen. Niiden oma vastuu kehityksestään on avainasemassa. **Kehitysyhteistyö tarjoaa keinoja kehityshaasteiden ratkaisemisen, talouden perustan vahvistamiseen ja veronkannon kehittämisen sekä vahvistaa kehittyvien maiden valmiuksia huolehtia**

itse omasta hyvinvoinnistaan ja turvallisuudestaan. Tämä on ollut myös Suomen oma, historiallinen kehityspolku. Myös Suomi on saanut kehityksensä tueksi resursseja ja osaamista ulkomailta, ja suomalaisia on lähtenyt maasta hakeakseen turvaa tai parempaa toimeentuloa ulkomailta.

Suomen voimavarat ja koko huomioon ottaen on tärkeää, että Suomi käyttää resurssejaan strategisella tavalla ja tavoittelee sellaisia järjestelmätason muutoksia, joilla varmistetaan paitsi kehitysyhteistyön tuloksellisuus, myös pitkän aikavälin vaikutukset. Toiminnassa on syytä nojautua etenkin niihin Suomen vahvuusalueisiin, joilla on erityistä merkitystä toisiinsa kytkeytyvien kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Humanitaarinen apu on itsenäinen osa kehityspolitiikkaa hädänalaisten ihmisten auttamiseksi kriisitilanteissa. Maailmanlaajuiset humanitaariset tarpeet ovat moninkertaistuneet kriisien lisääntyessä ja konfliktien pitkittyessä, ja ilmastonmuutoksen myötä luonnonkatastrofit ovat aiempaa yleisempiä ja

tuhoisampia. Suomi antaa humanitaarista apua ja osallistuu aktiivisesti kansainvälisen humanitaarisen oikeuden puolustamiseen ja vahvistamiseen, humanitaarisen järjestelmän kehittämiseen sekä humanitaarisen avun, kehitysyhteistyön ja rauhantyön välisen johdonmukaisuuden vahvistamiseen.

Suomi toimii osana kansainvälistä yhteisöä

Suomi toimii sekä kahdensiväisessä yhteistyössä kehittyvien maiden kanssa, että kansainvälisesti osana monenkeskistä järjestelmää. Pohjoismaat ovat Suomen läheisin viitemaaryhmä. **Euroopan unioni ja sen jäsenmaat ovat yhdessä maailman suurin kehitysrahoittaja, ja osana unionia Suomen tulee vaikuttaa aktiivisesti unionin kehityspolitiikkaan ja ulkosuhteiden kokonaisuuteen.** Suomi tukee koronapandemian yhteydessä perustettua Team Europe -lähestymistapaa EU:n ja sen jäsenmaiden kokonaispanostuksen vahvistamiseksi sekä EU:n roolin tunnetuksi tekemiseksi.

YK on kansainvälisen sääntöpohjaisen toiminnan kulmakivi. Suomen tulee toimia aktiivisesti sekä YK-järjestelmässä että kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten kanssa, niiden toimintaa tukien ja kehittämällä sekä niiden päätöksentekoon osallistuen, kestävä kehityksen ja kehittyvien maiden tarpeet ja rooli huomioon ottaen.

Suomalaista kehitysyhteistyötä toteutetaan ammattimaisesti ja tietoon sekä kehittyvien maiden tarpeisiin perustuen. Kehitysyhteistyön suunnittelu tähtää tulosten aikaansaamiseen ja voimavarojen oikeaan kohdennukseen. Tuloksia mitataan indikaattorein, ja niitä arvioidaan ja niistä raportoidaan säännöllisesti. Suomen jokainen hallitus on vastuullinen eduskunnalle sekä suomalaisille veronmaksajille ja äänestäjille kehitysyhteistyön tuloksellisuudesta. Tulostieto on välttämätöntä myös työn kehittämisen ja riskienhallinnan näkökulmasta. Toimiminen ja muutosten aikaansaaminen kehittyvien maiden usein vaikeissa olosuhteissa on vaativaa ja pitkäjänteistä työtä.

Vaikka kehitysyhteistyö on pitkäjänteistä toimintaa, se myös uudistuu jatkuvasti: toimintaympäristö muuttuu ja uutta tietoa ja osaamista on käytettävissä. Suomalainen kehitysyhteistyö on innovatiivista. Uusien sosiaalisten ja teknologisten innovaatioiden luominen ja soveltaminen ovat avainasemassa Agenda2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi.

1. Suuret haasteet – suuret mahdollisuudet

Köyhyys on viime vuosikymmeninä vähentynyt maailmanlaajuisesti ja kehittyvien maiden yhteiskunnat ja taloudet ovat päässeet eteenpäin monin tavoin. Saavutukset ovat olleet merkittäviä. Parempi tiedonkulku, digitalisaatio, innovatiiviset ratkaisut sekä suurten kaupunkialueiden kasvu muokkaavat yhteiskuntia. Nuoret afrikkalaiset ovat järjestäneet sosiaalisen median kampanjan siitä, miten Afrikka on muuttunut ja modernisoitunut. Monet valtiot ovat myös demokratisoituneet ja tulleet avoimmiksi, ja talouden perusta on vahvistunut.

Samalla ihmiset kaikkialla maailmassa ovat tulleet entistä tietoisemmiksi kehityksen tarjoamista mahdollisuuksista, mutta myös maittensa ongelmista. Kehittyvien maiden väestöjen odotukset ja vallitsevien olosuhteiden muodostama todellisuus voivat olla kaukana toisistaan.

Kehittyvien maiden kehityshaasteet ja ongelmat ovat mittakaavaltaan valtavia. Niillä on maailmanlaajuisia vaikutuksia, myös Suomeen.

Maailman väestönkasvu on globaalilla tasolla taantumassa, ja väestökehityksen arvioidaan jopa taantuvan vuosisadan loppua kohti. Tämä kehitys on nähtävissä myös monien kehittyvien maiden suurkaupungeissa. Samanaikaisesti monilla alueilla ja erityisesti suurkaupunkien ulkopuolella, väestönkasvu voi olla hyvin nopeaa. **Väestönkehitykseen**

vaikuttavat erityisesti tyttöjen mahdollisuus koulutukseen, lisääntymis-terveyspalvelujen saanti sekä yleinen hyvinvoinnin taso. Väestönkasvun ollessa nopeampaa kuin talouskasvu, on köyhyyden torjuminen ja hyvinvoinnin vahvistaminen erittäin vaikeaa.

Väestönkasvu vaatii monissa maissa nopeita ratkaisuja nuorten koulutuksen ja työnsaannin parantamiseksi. Etenkin Afrikassa työmarkkinoille siirtyvä vuosittain miljoonia nuoria, joiden työnsaantia pandemian aiheuttama talouslamba ja heikot työelämätaidot entisestään hankaloittavat. Jotta hyvä talouskasvu vahvistaisi kehitystä, sen tulisi hyödyttää koko yhteiskuntaa mm. vahvistuvan toimeentulon ja suuremman verokertymän kautta. **Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden kato, lisääntyneet luonnonkatastrofit sekä kasvava epätasa-arvo ja kehittyvien maiden ylivelkaantuminen vaikeuttavat kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja lisäävät epävakautta.** Talouden perustan vahvistaminen käy vaikeammaksi, ja työllisyys ja elinkeinot ja samalla ihmisten toimeentulomahdollisuudet heikenevät. **Akuutit ja pitkittyneet konfliktit vaarantavat jo saavutettuja kehitystuloksia,** kääntävät kehityksen suuntaa taaksepäin, aiheuttavat pakolaisuutta ja uhkaavat suistaa kokonaisia yhteiskuntia sekasortoon. Tällä on vaikutusta myös alueellisesti ja globaalisti.

Kehitys on myös ollut viime vuosina vahvasti eriytynyttä sekä maiden sisällä, että niiden välillä: toisaalta kehittyvien maiden sisäinen epätasa-arvo on hidastanut kehitystä ja epäoikeudenmukaisuuden kokemukset ovat lisänneet yhteiskuntien sisäisiä jännitteitä. Toisaalta osa kehittyvistä maista on onnistunut lisäämään hyvinvointiaan, samalla kun osa kamppailee yhä syvällekkäyempien ja monitahoisempien ongelmien kanssa. Kansainvälisten arvioiden mukaan vähiten kehittyneiden maiden valtaenemistö tulee keskipitkällä aikavälillä sijaitsemaan Afrikassa. Hauraiden ja konfliktiin ajautuneiden maiden epävakaus pitkittyy paitsi sisäisten jännitteiden vuoksi, usein myös ulkopuolisten tahojen ajaessa omia etujaan, näitä jännitteitä samalla vahvistaen. Poliittisen tahtotilan puuttuminen saattaa estää yhtä aikaa sekä konfliktin että kehitysongelmien ratkaisemisen, mikä puolestaan lisää ja pitkittää hätää ja pakolaisuutta.

Koronapandemia on kasvattanut sosioekonomisia ongelmia kehittyvissä maissa. Niiden kyky selvitä pandemian ja sen talousseuraamusten, ilmastonmuutoksen, kriisien tai pakolaisuuden yhtä aikaa aiheuttamista haasteista on usein heikko. Mahdollisuudet riittävään elvytysrahoitukseen ja maiden yleinen kantokyky vaihtelevat tuntuvasti. Poikkeustilanteissa sitä heikentävät valtioiden jo ennestään suuri velkaantuneisuus,

Ihmiset kaikkialla maailmassa ovat tulleet entistä tietoisemmiksi kehityksen tarjoamista mahdollisuuksista, mutta myös maittensa ongelmista.

heikko talouden tila ja työllisyys sekä puutteelliset valmiudet monilla yhteiskunnan aloilla kuten koulutuksessa, terveyspalvelujen saatavuudessa ja sosiaaliturvassa. Pandemiatilanteessa julkisen velkataakan lisäksi myös yksityinen velkaantuminen tai yritysten ja kotitalouksien vaikeudet saada lainaa ja heikentävät yhteiskunnan kantokykyä. Pandemian seurauksia korjattaessa on kansainvälisessä yhteistyössä asetettu päämääräksi kestävä kehitys ja vihreä kasvu sekä tarpeellisten uudistusten toteuttaminen, osana pandemiasta toipumista. Köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen säilyvät keskeisinä päämäärinä.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen on yksi tärkeimpiä ihmiskunnan tulevaisuuteen vaikuttavia kysymyksiä. Yhdistettynä ympäristön tilan heikkenemiseen ja luonnon monimuotoisuuden katoon, ilmastonmuutos aiheuttaa kehittyville maille erityisen suuria ongelmia ja koettelee niiden kantokykyä. Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden kato rapauttavat taloudellisen toiminnan perustaa ja niillä on merkittävä vaikutus monien maiden ruoka- ja ravitsemusturvaan sekä veden ja energian saantiin. Ne

myös lisäävät pakolaisuutta, muuttoliikettä, köyhyyttä ja epätasa-arvoa sekä konflikteja ja myös riskiä eläinvaltteisille pandemioille. Ilmastonmuutos vaikuttaa veden määrään ja sen kiertokulkuun. Todennäköisyys veteen liittyviin vakaviin luonnonkatastrofeihin kuten laajamittaisiin tulviin ja poikkeuksellisen pitkiin kuivuusjaksoihin lisääntyy.

Kehittyvät maat voivat kuitenkin olla keskeinen osa kansainvälistä ratkaisua, toteuttamalla kestävä kehitys ja valitsemalla ilmastokestäviä, luonnon monimuotoisuutta ylläpitäviä ja vähäpäästöisiä ratkaisuja kehityshaasteisiin vastatessaan. Puhtaan energian ratkaisut ovat avainasemassa. Köyhien maiden voi kuitenkin olla vaikea hyödyntää uusia ratkaisuja.

Sukupuolten välisen tasa-arvon saavuttaminen on yksi ihmiskunnan keskeisimmistä kehityshaasteista ja tärkeä ihmisoikeuskysymys. Sukupuolten tasa-arvo on tärkeää yksilön aseman ja oikeuksien kannalta, ja samalla hyvä keino edistää koko yhteiskunnan hyvinvointia. Tasa-arvoiset yhteiskunnat ovat vakaampia, hyvinvoivempia sekä usein muutoinkin yhdenvertaisempia maita. Esimerkiksi maat, joissa myös työttöillä on mahdollisuus kouluttautua ja hankkia

ammatti, ovat keskimäärin paremmin toimeen tulevia. Naisten yhdenvertainen osallistuminen taloudelliseen toimintaan lisää tasa-arvoa, vähentää köyhyyttä ja vahvistaa osallistavaa talouskasvua.

Tasa-arvon osa-alueet vahvistavat toisiaan. Kun naiset voivat valita milloin ja montako lasta he saavat, tämä antaa paremman mahdollisuuden sosiaalisesti, ympäristöllisesti ja taloudellisesti kestäväälle kehitykselle. Esimerkiksi seksuaali- ja lisääntymisterveydestä ja -oikeuksista huolehtiminen antaa tytöille mahdollisuuden käydä koulunsa loppuun. Tämä puolestaan antaa heille paremmat mahdollisuudet tehdä päätöksiä omasta elämästään sekä osallistua aikuisina yhteiskunnan ja sen talouden kehittämiseen ammattien ja yrittäjyyden kautta.

Vammaisilla tytöillä ja naisilla on usein muita heikommät mahdollisuudet saada koulutusta tai terveyspalveluita. Kehittyvien maiden yhteiskunnissa ihmisten yhdenvertaisuuden sekä syrjimättömyyden varmistaminen on merkittävä ja kiireellinen haaste.

Yksi kehityksen olennaisimpia edellytyksiä on **laadukas ja kaikkien saavutettavissa oleva koulutus**. Vaikka valtaosa maailman lapsista pääsee nykyisin aloittamaan koulun, monissa

kehittyvissä maissa koulunkäynti usein keskeytyy, erityisesti tytöillä. Lisäksi koulutuksen laatuun ja yhdenvertaisuuteen liittyy edelleen merkittäviä ongelmia ja usein koulussa ei opita edes perustaitoja. Opetuksen heikko laatu on yhteydessä puuteisiin opettajien koulutuksessa ja osaamisessa, oppimisolosuhteissa ja opetushenkilöstön saatavuudessa. Lasten, mukaan luetuna vammaisten lasten samoin kuin köyhimmissä maissa, konfliktien ja kriisien keskellä tai syrjäseuduilla elävien lasten ja nuorten yhdenvertainen mahdollisuus koulutukseen ei toteudu. Koronapandemia on syventänyt oppimisen kriisiä monissa kehittyvissä maissa. Valmiudet digitaaliseen opetukseen usein puuttuvat.

Koulutus on välttämätön askel vahvistaa työllistymistä ja tasa-arvoa kehittyvissä maissa. Erityisen tärkeää on vahvistaa kehittyvien maiden kasvavan **nuoren väestön työllistymistä** sekä tukea heidän osallisuuttaan, mukaan luettuna mahdollisuuttaan vaikuttaa omaan elämäänsä ja heitä koskeviin päätöksiin. Koulutus tukee kehittyvien

maiden talouksien kykyä luoda työpaikkoja, mikä on yksi olennaisimmista kehityshaasteista pitkälle tulevaisuuteen. Ihmisarvoisen työn avulla vähennetään köyhyyttä ja epätasa-arvoa sekä luodaan edellytyksiä parempaan tulevaisuuteen. Tällä on huomattava vaikutus yhteiskuntien hyvinvointiin ja vakauteen sekä muuttoliikkeeseen.

Demokratian ja oikeusvaltion asemaa ja ihmisoikeuksia haastetaan aiempaa enemmän autoritääristen tai siihen taipuvaisten maiden toimesta. Tätä tapahtuu myös kehittyvissä maissa, vaikka demokratia onkin viime vuosikymmeninä monissa osissa maailmaa vahvistunut. Onnistuminen demokratian ja oikeusvaltion vahvistamisessa tukee monin tavoin yhteiskuntien rauhanomaista ja kestävästä kehitystä ja niiden hyvinvointia. Demokraattiset ja hyvinvoivat oikeusvaltiot näyttäytyvät usein tavoiteltavana esimerkkinä ja jopa turvapaikkana autoritääristen maiden kansalaisten keskuudessa.

Monenkeskisen, sääntöpohjaisen järjestelmän toimintakyky on avainasemassa kansainvälisten ongelmien

ratkaisemisessa ja kestävästä kehityksen edistämisessä. Monenkeskistä kansainvälistä järjestelmää, YK:n toimintakykyä ja kansainvälistä oikeutta on haastettu monin tavoin. Kansainvälisen oikeuden rikkomukset, mukaan luettuna tietoisesti tehdyt valtion suvereniteettia, ihmisoikeuksia ja humanitaarista oikeutta koskevat rikkomukset ovat lisääntyneet. Samalla kansallisen edun tavoittelu kansainvälisten velvoitteiden ja kansainvälisen monenkeskisen järjestelmän toimintakyvyn kustannuksella on ollut yleistymässä.

Samalla ihmiskunta on entistäkin riippuvaisempi kyvystään ratkaista keskeisiä globaaleja ongelmia monenkeskisen yhteistyön kautta ja turvata rauha ja hyvinvointi kansainvälisen oikeuden ja YK:n peruskirjaa noudattaen. Tämän vuoksi rakentava suhtautuminen monenkeskiseen yhteistyöhön, kansainvälisen oikeuden noudattaminen sekä ponnistelut yhteisten ratkaisujen löytämiseksi vaikeimpiin ongelmiin ovat avainasemassa.

2. Suomen kehityspolitiikan arvopohja

Suomen kehityspolitiikka perustuu kansainvälisesti sovittuun ja suomalaiseen arvopohjaan, joita edistetään toimitaessa niin kansallisesti kuin yhteistyössä muiden maiden ja instituutioiden kanssa. Tärkeitä arvoja ovat demokratia, oikeusvaltio sekä ihmisoikeudet, mukaan luettuna yhdenvertaisuus, sukupuolten välinen tasa-arvo sekä sananvapaus ja vapaa kansalaisyhteiskunta, samoin kuin kestävä markkinatalous ja energian ja luonnonvarojen kestävä hallinta ja käyttö. Heikoimmassa asemassa olevista huolehditaan.

Suomen kehityspolitiikka vahvistaa rauhaa ja turvallisuutta sekä ennaltaehkäisee konflikteja tukemalla rauhantomaisten ratkaisujen etsintää ja vakaiden yhteiskuntien luomista. Pohjoismaisesta yhteiskuntamallista ja suomalaisen yhteiskunnan kokemuksista ja toimintatavoista, mukaan luettuna kaikille saatavilla olevasta koulutuksesta sekä sosiaaliturvaan ja yhteiskunnan turvaverkkoihin liittyvästä osaamisesta, on hyötyä kehittyvien maiden haasteita ratkottaessa.

YK:ssa yhdessä hyväksytty Agenda2030 korostaa ihmisarvoa kaiken perustana. Kantavana teemana on,

Ihmisoikeuksien toteutuminen on kehityspolitiikan keskeinen tavoite.

että kukaan ei jäisi kehityksestä jälkeen (*"leave no one behind"*).

Suomen kehityspolitiikka on ihmisoikeusperustaista. YK:n ihmisoikeusjulistuksen mukaan kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille ihmisille. Kansainvälisillä ja alueellisilla ihmisoikeussopimuksilla turvataan ihmisoikeuksien vähimmäistaso.

Ihmisoikeuksien toteutuminen on kehityspolitiikan keskeinen tavoite. Tavoitteena on vahvistaa ihmisten kykyä tunnistaa, vaatia ja toteuttaa oikeuksiaan sekä viranomaisten kykyä kunnioittaa, edistää ja suojella ihmisoikeuksia ja turvata niiden toteutuminen, ml. lapsen oikeudet. Ihmisoikeuspuolustajien suojeleminen ja tuki ovat keskeinen osa Suomen kehityspolitiikkaa. Myös ihmiskauppaa estetään noudattamalla ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa.

Syrjimättömyys, yhdenvertaisuus ja osallisuus ovat keskeisiä periaatteita Suomen kehityspolitiikassa. Heikoimmassa asemassa olevien ihmisten ja erityisesti vammaisten henkilöiden oikeudet huomioidaan kaikessa toiminnassa, turvaten myös heidän vaikutusmahdollisuutensa heitä itseään koskeissa kysymyksissä.

Keskeinen tavoite on samalla varmistaa, ettei kehitysyhteistyöllä tahallisesti tai tahattomasti aiheuteta haittaa, kuten heikennetä ihmisoikeuksia tai vaikeuteta ilmastollisesti ja ympäristöllisesti kestävä kehitys (ns. *do no harm* -periaate) ja että kaikilla ihmisillä on mahdollisuus osallistua päätöksentekoon heitä koskeissa asioissa.

3. Kestävän kehityksen tavoitteet ja Suomen kansainväliset sitoumukset viitoittavat kehityspolitiikkaa

Suomen kehityspolitiikkaa ohjaavat Suomen perustuslaki ja muu kansallinen lainsäädäntö, kansainvälinen oikeus sekä Suomen kansainväliset velvoitteet ja sitoumukset. Suomi vahvistaa kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön avulla sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää ja sen normipohjaa sekä monenkeskistä yhteistyötä.

Kehitysyhteistyön kansainvälisesti sovittuna päämääränä on köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen.

Kansainväliset kestävän kehityksen tavoitteet ohjaavat Suomen kehityspolitiikkaa. YK:ssa vuonna 2015 sovitun kestävän kehityksen toimintaohjelman, Agenda2030:n, tavoitteena on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä kehitys sekä köyhyyden poistaminen. Tavoitteena on kääntää globaali kehitys ihmisten, maapallon, vaurauden kasvun ja rauhan kannalta myönteiselle

uralle. Agenda2030 huomioi myös yksityisen sektorin tärkeän roolin innovaattorina, työllistäjänä ja rahoittajana.

Kaikki maat ovat sitoutuneet kestävän kehityksen tavoitteisiin. Suomi toteuttaa niitä kansallisesti, kantaen samalla globaalia vastuuta. Pääministeri johtaa Suomen kansallista Kestävän kehityksen toimikuntaa, ja hallitus vastaa Agenda2030:n toteutumisesta sekä kestävän kehityksen toimeenpanosta Suomessa. Toimeenpanon edistymistä seurataan indikaattoreihin nojautuen ja siitä raportoidaan säännöllisesti eduskunnalle. Kansainvälisesti Suomi raportoi toimeenpanon edistymisestä YK:lle.

Kehittyvissä maissa Suomi tukee Agenda 2030:n ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista kehityspolitiikan ja -yhteistyön avulla sekä ulkopolitiittisin, taloudellisten ulkosuhteiden ja kansallisin kestävän kehityksen toimin.

Vastauksena Agenda2030:een Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot, ml. Suomi, laativat vuonna 2017 EU:n kehityspolitiikkaa koskevan strategisen suunnitelman. EU toteuttaa kehityspolitiikkaa tämän ns. eurooppalaisen konsensuksen mukaisesti köyhyyden poistamiseksi ja kestävän kehityksen edistämiseksi. Suomi toimii aktiivisesti EU:ssa sekä pohjoismaisessa viitekehityksessä kestävän kehityksen edistämiseksi.

Vuonna 2015 hyväksytty Pariisin ilmastopöytäkirja ja muut kansainväliset ympäristösopimukset, kuten biodiversiteettisopimus, velvoittavat Suomea oikeudellisesti ja ovat tärkeitä edistettäessä kestävä kehitystä. Suomi tukee kehittyvien maiden ilmastotoimia kehitysyhteistyövaroin sekä osana ulko- ja kehityspolitiikkaa.

4. Suomen vahvuuksiin nojautuvat kehityspolitiikan päätavoitealueet

Kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä toteuttaessaan Suomi panostaa erityisesti sellaisiin vahvuusalueisiin, joissa juuri Suomella on hyvät mahdollisuudet tukea kestävää kehitystä.

Näistä lähtökohdista Suomi kohdentaa kehitysrahoitusta sekä asiantuntija- ja vaikuttamistyötä erityisesti seuraaviin, Suomen vahvuuksiin nojautuviin tavoitekokonaisuuksiin, joilla on mahdollista aikaansaada tuloksia ja pitkän aikavälin vaikutuksia sekä vahvistaa kehittyvien maiden kantokykyä.

Naisten ja tyttöjen oikeudet

Suomi edistää naisten ja tyttöjen oikeuksia ja asemaa mm. tukemalla tyttöjen ja naisten koulutusta, naisten ihmisarvoisia työpaikkoja ja poliittista ja taloudellista osallistumista, mukaan luettuna osallistumista päätöksentekoon.

Naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman parantuminen huomioidaan myös osana kaikkea muuta yhteistyötä, kuten koulutukseen ja digitalisaatioon, talouteen ja toimeentuloon sekä yhteiskunnan

palveluihin ja yhteiskuntien toimivuuteen liittyvää työtä. Lisäksi ruoka- ja ravitsemusturva-, ilmasto- ja energia- sekä vesi-, sanitaatio- ja hygieniakysymyksissä ja maanhallinnassa sukupuoleen ja vammaisuuteen liittyvät näkökohdat ovat keskeisiä.

Suomi tukee naisten ja tyttöjen, mukaan luettuna vammaisten, seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien turvaamista sekä sitä, että heillä on oikeus saada laadukkaita ja syrjimättömiä seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluita. Suomi pyrkii vähentämään voimakkaasti äiti- ja lapsikuolleisuutta ja edistää kokonaisvaltaista seksuaalikasvatusta sekä miesten ja poikien osallisuutta oikeuksien toteuttamisessa. Myös suomalaisen osaaminen äitiys-, lasten- ja ehkäisyneuvolatoiminnassa huomioidaan tässä työssä. Kaikki nämä toimet kytkeytyvät samalla kehittyvien maiden harjoittamaan, laajempaan terveyspolitiikkaan.

Suomi edistää sitä, että naiset ja tytöt, mukaan lukien vammaiset, voivat elää joutumatta väkivallan, hyväksikäytön ja

häirinnän uhreiksi sekä voivat päättää itse omasta kehostaan. Tähän liittyen tuetaan myös pyrkimyksiä lopettaa haitalliset käytännöt, kuten lapsi- ja pakkoavioliitot sekä sukupuolielinten silpominen.

Suomi edistää sellaista lainsäädäntöä ja politiikkaa kehittyvissä maissa, joka parantaa naisten oikeuksien toteutumista, yllämainittuja tavoitteita tukien.

Naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman vahvistaminen edellyttää Suomelta myös globaalia vaikuttamistyötä. Yhteiskuntien valmiudet olemassa olevien rakenteiden ja asenteiden muuttamiseen ovat ratkaisevassa asemassa tavoitteen saavuttamisessa. Onnistuminen edellyttää myös miesten ja poikien osallistumista.

Koulutus

Suomella on oman koulutusjärjestelmänsä maailmanlaajuisen arvostuksen johdosta mahdollisuus ja velvollisuus osallistua pitkäjänteisesti globaalin oppimisen kriisin ratkaisemiseen. Suomen koulutusalan kehityspolitiikan tavoitteena on lisätä pääsyä laadukkaaseen

perusopetukseen sekä toisen asteen opetukseen ja ammatilliseen koulutukseen, huomioiden erityisesti tytöt sekä haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja nuoret. Suomen tuella vahvistetaan sekä koulutusjärjestelmien inklusiivisuutta että opetuksen laatua ja oppimistuloksia.

Suomella on myös paljon osaamista esimerkiksi opettajakoulutuksen, koulu-ruokailun ja kouluterveydenhuollon kehittämiseksi, samoin kuin digitaalisessa oppimisessa, jonka merkitys kehityksen ajurina on suuri ja joka korostuu erityisesti vaikeissa oloissa kuten kriisi- ja pandemiatilanteissa.

Kestävä talous ja ihmisarvoinen työ

Suomi edistää kehittyvien maiden talouksien vahvistamista kestäväällä tavalla. Talouden perustan vahvistaminen, mukaan luettuna riittävät investoinnit kestäväen kehityksen saavuttamiseksi, ovat avainasemassa. Suomi tavoittelee sitä, että yhä suuremmalla osalla ihmisistä on mahdollisuus ihmisarvoiseen työhön, elinkeinoihin ja toimeentuloon, painottaen erityisesti naisten ja nuorten sekä köyhimpien ja haavoittuvassa

asemassa olevien väestöryhmien asema. Tavoitteena on, että kehittyvien maiden yritykset kykenevät kasvamaan ja kehittämään vastuullista liiketoimintaa ihmisarvoisia työpaikkoja luoden, mikä monipuolistaa talouden pohjaa ja edistää tuotteiden ja palvelujen tuottamista paikallisesti. Tämä edellyttää myös investointeja laadukkaaseen infrastruktuuriin ja kestäviin yhteyksiin. Suomi vahvistaa naisten roolia taloudessa kiinnittäen erityistä huomiota syrjivien rakenteiden ja osallistumista hidastavien esteiden purkamiseen.

Suomi tavoittelee sitä, että kehittyvien maiden hallitukset harjoittavat elinkeinopolitiikkaa, joka tukee yksityissektorin vahvistumista, edistävät vastuullista yritystoimintaa, tukevat innovointiin kannustavaa toimintaympäristöä. Suuri osa kehittyvien maiden elinkeinoista ja työpaikoista liittyy maatalouteen ja ruoantuotantoon, mikä puolestaan edellyttää myös maanhallinnan ja markkinoille pääsyn ratkaisuja. Suomelle on tärkeää, että kehittyvät maat edistävät ihmisarvoisten työolojen toteutumista ja sitä turvaavien työelämän peruseriaatteiden ja -oikeuksien kunnioittamista.

Suomi edistää kehittyvien maiden innovaatiotoimintaa, digitalisaatiota ja

kansainvälisiä innovaatiokumppanuuksia, luoden keinoja ja ratkaisuja kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Suomen toiminnassa otetaan huomioon, että kestävä talouden perusta vahvistuu kehittyvissä maissa parhaiten sellaisissa yhteiskunnallisissa oloissa, joissa instituutiot ja oikeusvaltiokehitys sekä koulutuksen samoin kuin sosiaaliturvan ja terveys- ja muiden palvelujen saatavuus vahvistuu ja paranee.

Kehittyvät maat eivät vaurastu ilman ulkomaankauppaa. Suomi tukee niiden valmiuksia kiinnittyä kansainvälisiin arvoketjuihin, osallistua alueelliseen talousyhteistyöhön sekä käydä ulkomaankauppaa kansainvälisen kaupan sääntöjä noudattaen ja niiden laadintaan osallistuen. Kyky käydä ulkomaankauppaa ja kauppapoliittiset toimet kuten vapaa-kauppasopimukset ovat tärkeä osa kehittyvien maiden talouksien ja yhteiskunnan kehittämistä. Tämä vahvistaa niiden kykyä antaa oma panoksensa kansainväliseen talouteen ja arvoketjuihin.

Suomi toimii omalta osaltaan johdonmukaisella tavalla kauppapolitiikan alalla, vahvistaen ja seuraten EU:n kauppaja kumppanuussopimuksiin sisältyvien kestäväen kehityksen tavoitteiden toimeenpanoa sekä tukien toimivien

Suomi tukee julkishallinnon toimintakykyä, läpinäkyvyyttä ja vastuullisuutta.

ja vastuullisten työmarkkinoiden synty- mistä ja pakkotyön ja lapsityövoiman käytön kieltoa. Suomi toimii monenkes- kisesti säädellyn, oikeudenmukaisen ja tasapainoisen investointisopimusjärjes- telmän kehittämiseksi, jotta ulkomaiset suorat investoinnit ohjautuisivat kestä- vän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Tavoitteiden saavuttaminen maata- salla edellyttää, että kansainvälisessä yhteistyössä varmistetaan kansainvä- lisen kaupan, investointien ja verotuk- sen sääntöjen tukevan vastuullista ja kestävää liiketoimintaa. Suomen tavoit- teena on, että kansainväliset vastuulli- sen yritystoiminnan normit tunnetaan laajemmin ja että niiden toteutumista seurataan. Yritysvastuuta koskevaa si- tovaa sääntelyä kehitetään yhteistyössä elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskun- nan kanssa, osana EU:n, YK:n, ja OECD:n puitteissa tapahtuvaa uudistamistyötä.

Suomella on talouden vahvuusalueita, joista saatuja kokemuksia on erityisen hyödyllistä jakaa kehittyvien maiden kanssa: virkeät start-up -ekosysteemit, kiertotalous, kestävät yhteydet, älykkäät sähköverkot ja uusiutuvat energiamuo- dot, vahva pienten ja keskisuurten yritys- ten rooli, naisyrityttäjäisyys ja vastuullinen yritystoiminta.

Rauhanomaiset, demokraattiset yhteiskunnat

Suomi toimii kokonaisvaltaisesti ja joh- donmukaisesti rauhanomaisen ja demo- kraattisen sekä oikeusvaltioperiaattee- seen ja hyvään hallintoon nojautuvan yhteiskuntakehityksen edistämiseksi.

Osana kehityspolitiikkaa ja kehitys- yhteistyötä Suomi edistää yhteiskuntien demokraattista kehitystä sekä oikeus- valtiokehitystä. Tässä tarkoituksessa vahvistetaan maiden poliittisten insti- tuutioiden demokratisoitumista sekä tuetaan oikeusvaltion ja sen edellyttä- män lainsäädännön ja instituutioiden vahvistamista sekä instituutioiden toi- mintakykyä, parantaen samalla yksilöi- den oikeusturvan saatavuutta. Työssä onnistuminen ja kestävien muutosten aikaansaaminen edellyttävät syvällistä ymmärrystä paikallisista olosuhteista, etenkin toimittaessa hauraissa ja kon- fliktialttiissa tilanteissa.

Suomi tukee julkishallinnon toiminta- kykyä ja hyvää hallintoa, ml. julkisen sektorin avoimuutta ja läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja vastuullisuutta sekä vero- ja budjettijärjestelmien ja -hallin- tojen kehittämistä siten, että verotus on

oikeudenmukaisempaa ja tehokkaam- paa, ja kehittyvät maat kykenevät entistä paremmin rahoittamaan itse julkisia pal- velujaan ja muita julkisia menojaan, ja toteuttamaan palveluja tasapuolisesti.

Suomi tukee konfliktien rauhan- omaista ratkaisua ja aseellisten konflik- tien ennaltaehkäisyä sekä osallistavien rauhanprosessien ja kansallisten dialo- gien toteuttamista osana kehityspolitiik- kaansa.

Rankaisemattomuuden vähentämi- nen kaikkein vakavimmista kansainvä- lisistä rikoksista ja siirtymävaiheen oi- keuden mekanismit ovat keskeisiä kes- tävän rauhan ja kehityksen edellytyksiä. Kehityspolitiikan keinoin vahvistetaan myös valtioiden valmiuksia estää ja torjua joukkomittaisia julmuusrikkoksia. Avainasemassa myös tältä kannalta ovat oikeusvaltiorakenteiden, ihmisoikeuksien ja kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen.

Suomi vahvistaa kokoontumis-, sanan- ja yhdistymisvapautta sekä va- paan, elinvoimaisen ja moniäänisen kansalaisyhteiskunnan toimintamah- dollisuuksia. Suomi tukee tiedotusväli- neiden itsenäisyyden vahvistamista sekä väärinkäytöksistä ilmoittajien ja ihmis- oikeuspuolustajien suojelua.

Suomen Naiset, rauha ja turvallisuus 1325-toimintaohjelman mukaisesti tuetaan naisten osallistumista rauhanprosesseihin ja rauhan rakentamistyöhön sekä vahvistetaan naisten ja tyttöjen suojelua sekä oikeuksien toteutumista. Nuorten osallistumista konfliktien ennaltaehkäisyyn, ratkaisuun sekä konfliktien jälkeisissä tilanteissa edistetään YK:n turvallisuusneuvoston Nuoret, rauha ja turvallisuus -päättölauselman (2250) mukaisesti.

Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus sekä luonnonvarojen kestävä hallinta ja käyttö

Suomi tukee pitkäjänteisesti ilmastonmuutoksen hillintää, ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä vähäpäästöistä ja ilmastokestävää kehitystä ja luonnon monimuotoisuuden suojelua kehittyvissä maissa.

Suomi edistää uusiutuvien luonnonvarojen ja ekosysteemien, mukaan luetuna metsien ja vesivarojen kestävä hallintaa, käyttöä ja suojelua samoin kuin aavikoitumisen ja maaperän köyhtymisen pysäyttämistä. Suomi edistää myös metsitystoimia metsävarojen kestävä hallinnan varmistamiseksi ja pyrkii siihen, että metsä- ja vesialueita suojellaan yhä enemmän ja hallinnoidaan kestävästi. Rauhanomainen rajat ylittävien vesivarojen hallinta on osa Suomen ulko- ja kehityspolitiikkaa. Suomi tukee kestävää mineraalivarojen hallinnointia ja hyödyntämistä.

Suomi vahvistaa kehittyvien maiden ihmisten mahdollisuuksia tuottaa ja hankkia turvallista, terveellistä ja ravitsevaa ruokaa. Suomi tukee ruoantuottajien mahdollisuutta kytkeytyä elintarvikkeiden arvoketjuihin ja markkinoihin, jotta kehittyvien maiden ruokajärjestelmät vahvistuisivat ja parantaisivat ruoka- ja ravitsemusturvaa sekä lisäisivät toimentulomahdollisuuksia. Maanhallinnan kysymysten ratkaisu on osa tätä kokonaisuutta. Suomi pyrkii siihen, että kehittyvien maiden ruokajärjestelmät olisivat ilmasto- ja ympäristöystävällisiä sekä taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäviä. Työssä huomioidaan myös ruoka-vesi-metsä-energia-keskinäisriippuvuudet.

Suomi tukee turvallisen ja kohtuuhintaisen juomaveden saannin ja kestävä käytön sekä sanitaation ja hygienian parantamista, jotta kehittyvissä maissa ja myös humanitaarisissa kriisitilanteissa ihmisille on tarjolla vähintään perustasoista vesihuoltoa, käymälöitä sekä tietotaitoa perushygieneiasta. Suomen toimia kohti Agenda 2030 -ohjelman vesitavoitteiden saavuttamista ohjaa vuonna 2018 viiden ministeriön hyväksymä Suomen vesialan kansainvälinen strategia ”Finnish Water Way”. Strategia ulottuu vuoteen 2030 asti. Suomi edistää luotettavan ja kestävä uusiutuvan energian tuotantoa ja saantia sekä energiatehokkuuden parantamista ja huomioi tässä työssä kiertotalouden mahdollisuudet. Suomen toiminnan avulla kehittyvien maiden julkinen ja yksityissektori voivat tuottaa kestäviä energiaratkaisuja, joista yhteiskunta yhdenvertaisesti hyötyy, mukaan lukien kotitaloudet ja pk-yritykset. Tavoitteena on paikallisten, kohtuuhintaisten energiemarkkinoiden luominen tai vahvistuminen kestävällä tavalla. Energiasektorin ja kiertotalouden alalla tähdätään siihen, että Suomen kyky tukea kokonaisratkaisujen ja toimintamallien luomista kasvaa.

Ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuutta tarkastellaan kokonaisuutena. Monimuotoiset, toimivat ekosysteemit varastoivat hiiltä ja ovat välttämättömiä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi sekä ruoka- ja ravitsemusturvan, puhtaan ilman ja veden saannin varmistamiseksi. Ympäristön, ruoantuotannon ja terveyden edistäminen osana ns. One Health -lähestymistapaa on Suomelle keino vähentää pandemioiden riskiä tulevaisuudessa.

Suomi tavoittelee sitä, että ihmisten ja yhteiskuntien haavoittuvuus sään ääri-ilmiöille ja luonnonkatastrofeille vähenee. Sää- ja ilmastopalvelujen ja ennakkovaroitusjärjestelmien avulla parannetaan maiden varautumista, kriisinkestävyttä ja kantokykyä ilmastonmuutoksen näkökulmasta, vahaan suomalaisosaamiseen ja alan laajaan kansainväliseen kokemukseen nojautuen.

Kiertotalouden vahvistaminen huomioidaan kehityspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä, mukaan luettuna ruoka- ja ravitsemusturvan, maatalouden, sekä

kestävän luonnonvarojen käytön vahvistaminen. Kestävä jätteiden ja kemikaalien hallinta on olennainen osa kiertotaloutta.

Läpileikkaavat tavoitteet ja näkökulmat

Suomi edistää kehityspolitiikassaan **läpileikkaavina tavoitteina** sukupuolten tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, ilmastokestävää ja vähäpäästöistä kehitystä sekä ympäristön suojelua painottaen luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Nämä tavoitteet perustuvat kestävä kehityksen, ihmisoikeuksien, ilmasto- ja ympäristösopimusten periaatteisiin, ja niitä edistetään kaikessa kehitysyhteistyötoiminnassa toimintalasta riippumatta.

Yhdenvertaisuuteen perustuen Suomi tukee **vammaisten henkilöiden** itsemääräämisoikeutta ja oikeutta elää ilman syrjintää, stigmaa ja väkivaltaa. Tässä tarkoituksessa tuetaan kehittyvien maiden kapasiteettia toimeenpanna vammaisinklusiivista lainsäädäntöä ja kehitystä, edistetään vammaisten henkilöiden hyvinvointia sekä vahvistetaan vammaisliikkeen toimintaedellytyksiä. Suomen kehityspolitiikalla edistetään sitä, että vammaisille henkilöille taataan täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä edistetään vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittamista.

Läpileikkaavien tavoitteiden lisäksi kehitysyhteistyössä huomioidaan kehittyvien maiden **kriisinkestävyiden** näkökulma, mm. konflikti- ja katastrofitilanteet, ilmastonmuutos ja ympäristön tilan heikentyminen sekä terveysuhat ja epidemiat. Suomi vastaa näihin laaja-alaisiin haasteisiin kehityspolitiikan sekä muiden politiikka-alojen vaikuttamistyön ja käytännön toimenpiteiden kautta, sillä yhteiskuntien yleinen kantokyky on avainasemassa kriisitilanteista selviämisessä.

Pandemioihin varautumisessa ja vastaamisessa Suomella on osaamista etenkin terveysturvallisuuden, ns. Yhteinen terveys -yhteistyön (*One Health*), rokotteiden, terveysteknologian, huoltovarmuuden ja ympäristöhallinnon alalla.

5. Humanitaariset periaatteet ohjaavat hätäapua

Humanitaarinen apu on itsenäinen osa Suomen kehityspolitiikkaa. Sitä annetaan aina tarpeeseen perustuen. Apua annetaan hätätilanteissa, kuten aseellisen selkkauksen, luonnonkatastrofin, muun katastrofin kuten vaarallisen tarttuvan taudin tai ilmastonmuutoksen aiheuttamissa kriiseissä, jotka YK-järjestelmä, Punaisen ristin ja punaisen puolikuun kansainvälinen liike tai apua vastaanottavan maan oma hallitus määrittelee humanitaariseksi hätätilanteeksi.

Suomen humanitaarisen avun tavoitteena on pelastaa ihmishenkiä kriisien aikana ja välittömästi niiden jälkeen. Samalla tavoitteena on lievittää kärsimystä ja inhimillistä hätää ihmisarvoa kunnioittaen. Suomen humanitaarinen toiminta pohjautuu kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen, ihmisoikeussopimuksiin

ja pakolaisoikeuteen sekä YK:n vahvistamiin humanitaarisiin periaatteisiin. Niitä ovat inhimillisyys, tasapuolisuus, puolueettomuus ja riippumattomuus. Suomi on sitoutunut noudattamaan avunantajien yhdessä sopimia hyvän humanitaarisen avun periaatteita.

Suomi suosii humanitaarisessa avussa monivuotista, ns. korvamerkitsemätöntä yleisrahoitusta, jonka avulla on mahdollista auttaa hädänalaisia tehokkaasti ja strategisesti. Sen avulla varmistetaan riittävä kyky vastata myös äkillisiin kriiseihin kuten luonnonkatastrofeihin.

Suomi osallistuu aktiivisesti kansainvälisen humanitaarisen järjestelmän kehittämiseen. Kaikessa humanitaarisessa toiminnassa on tärkeä huomioida haavoittuvimmassa asemassa olevat

ihmiset kuten naiset, tytöt ja vammaiset henkilöt. Paikallisten toimijoiden rooli avustustyössä on keskeinen.

Suomi vahvistaa ja puolustaa kansainvälistä humanitaarista oikeutta. Humanitaarista työtä tehdään yhä vaarallisemmissa oloissa. Tahalliset iskut avustustyöntekijöitä ja siviilikohteita kuten kouluja ja sairaaloita kohtaan ovat lisääntyneet. Avun oikea-aikainen ja esteetön perillepääsy on välttämätöntä hädänalaisten auttamiseksi. Terrorismin vastaisten toimien ja pakotteiden haitallisia vaikutuksia humanitaariseen toimintaan on vältettävä.

6. Kehitysyhteistyö, humanitaarinen apu ja rauhan edistäminen täydentävät toisiaan

Kansainvälinen yhteisö ei ole kyennyt riittäväällä tavalla vastaamaan ilmastomuutoksen, ympäristön tilan heikkenemisen sekä konfliktien, terrorismin, luonnonkatastrofien ja epidemioiden aiheuttamiin haasteisiin eikä yhteiskuntien kantokyvyn vahvistamiseen. Tämänkaltaiset mittavat ongelmat ja äärimmäinen köyhyys sekä ihmisoikeuksiin liittyvät riskit ovat erityisen yleisiä pitkittyneistä kriiseistä ja konfliktista kärsivissä kehittyvissä maissa.

Näiden ongelmien ratkaisemiseksi Suomen kehityspolitiikan toimeenpanoa ohjaa ns. kolmoisneksus -lähestymistapa, joka mahdollistaa kehitys-

yhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhanprosessien välisen koherenssin, keskinäisen täydentävyyden ja tuloksellisuuden. Toimijoiden yhteiset strategiset tilanne- ja riskiarviot ovat keskeinen väline. Eri toimijoiden vahvuuksien yhteensovittamisen avulla varmistetaan vaikeissa olosuhteissa erityisen välttämättömän kokonaisvaltaisen lähestymistapa. Hyvin koordinoitu toimintatapa tehostaa resurssien käyttöä ja parantaa olennaisesti avun tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta hauraissa ja konfliktitilanteissa. Se myös nopeuttaa kokonaisvaltaisen ratkaisun löytämistä maan tilanteeseen, ja vahvistaa maan omaa kantokykyä.

Toiminnan tulee olla myös konfliktisensitiivistä, mikä tarkoittaa kykyä ymmärtää toimintaympäristöä ja sen konflikteja, sekä kykyä sovittaa toiminta oikealla tavalla vallitseviin olosuhteisiin, kestävän rauhan edistämiseksi.

Samalla talouden perusedellytysten, mukaan lukien yksityissektorin toimintakyvyn ja työpaikkojen lisääminen ovat välttämätön elementti yhteiskuntien pitkäjänteisessä vakauttamisessa.

7. Kehityspolitiikalla voidaan vaikuttaa muuttoliikkeeseen

Ihmiset joutuvat lähtemään pakolaisiksi tai liikkeelle yhä moninaisemmista syistä. Muuttoliike on osin maiden sisäistä tai suuntautuu lähtömaiden lähi-alueille, mutta myös kauemmas kuten Eurooppaan. Suurin osa pakolaisista pakenee kriisimaiden sisällä tai naapurimaihin, jotka ovat usein itsekin hauraita. Pakkomuutto on kasvanut voimakkaasti, ja pakolaisten sekä kotimaissaan pakenemaan joutuneiden määrä on kansainvälisten tilastojen valossa hälyttävän korkea. Tilanteeseen vastaaminen vaatii monipuolista keinovalikoimaa.

Konfliktinehkäisy ja rauhanvälitys, kriisinhallinta, kehityspolitiikka, ilmasto- ja ympäristöpolitiikka ja kaupallistaloudellinen yhteistyö ovat ulko- ja turvallisuuspolitiikan välineitä, joilla voidaan vaikuttaa monipuolisesti ja kokonaisvaltaisesti muuttoliikkeen perimmäisiin syihin sekä tukea alueellista vakautta ja kehitystä olosuhteiden pakosta aiheutuvan muuttoliikkeen vähentämiseksi. Kehitysyhteistyö on tärkeä väline vaikutettaessa tällaisen muuttoliikkeen syihin ja lähtö- ja kauttakulkumaiden olosuhteisiin. Samalla osa pakolaisista Suomessa aiheutuvista kuluista luetaan kehitysyhteistyömäärärahoihin, OECD:ssä sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Suomen kehitysyhteistyö vaikuttaa osaltaan muuttoliikkeen juurisyihin ja taustatekijöihin.

Muuttoliikekysymyksissä on noudatettava kansainvälistä oikeutta ja turvattava perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Suomi pitää YK:n globaalien pakolais- ja siirtolaiskompaktien toimeenpanoa tärkeänä. Vastuun pakolaiskriiseistä on ja kauduttava globaalisti. Tuki pakolaisten isäntämaille ja pakolaisuuden syihin vaikuttaminen on tärkeää. Pakolaisia ei pidä käyttää poliittisen vaikuttamisen välineenä tai vakauden horjuttamiseen.

Suomen antamalla humanitaarisella avulla tarjotaan kodeistaan pakenemaan joutuneille ihmisille tarpeellista suojaa, suojelua ja muuta hätäapua. Suomen kehitysyhteistyö puolestaan vaikuttaa osaltaan muuttoliikkeen perimmäisiin syihin ja taustatekijöihin. Kehittyvien maiden demokraattisten instituutioiden ja oikeusvaltion vahvistuminen, taloustilanteen ja työllisyyden kohentuminen sekä kestävän kehityksen edistyminen vahvistavat monin tavoin kehittyvien maiden ja niiden lähialueiden kantokykyä ja turvallisuutta, ja parantavat ihmisten mahdollisuuksia elää ja työskennellä kotimaissaan. Tämä vaikuttaa osaltaan myönteisesti kansainväliseen kehitykseen ja turvallisuuteen, myös Euroopassa.

8. Suomen kehityspolitiikka tuottaa tuloksia

Suomen kehityspolitiikan tavoitteiden edistymistä ja tuloksia mitataan, seurataan ja analysoidaan systemaattisesti. Tulostietoa kerätään kaikista eri yhteistyömuodoista. Suomen valitsemilla yhteistyökumppaneilla tulee olla valmius ja kyky mitata ja arvioida toimintansa tuloksia. Yhteistyökumppanien kykyä mitata, arvioida ja kehittää toimintaansa tuetaan tarvittaessa.

Seurannan pohjana käytetään YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. Seurannassa käytetään työkaluja, joilla konkretisoidaan Suomen päätavoitealueiden sisällä odotettavia tuloksia. Näitä työkaluja ovat esimerkiksi painopiste-kohtaiset tulokartat ja suuri määrä indikaattoreita. Työtä ohjaavat myös mm. humanitaarisen avun linjaus, kansalaisjärjestölinjaus, verotus ja kehitys -linjaus, ihmisoikeusperustaisuutta ja läpileikkaavia tavoitteita koskevat ohjeet sekä jäljempänä mainitut kotimaisia ja ulkomaisia kumppanuuksia koskevat linjaukset ja suunnitelmat.

Suomen kehitysyhteistyön tulostavoitteet ja käytettävät seurantaindikaattorit määritellään niin, että niiden yhteys

kestävän kehityksen tavoitteen saavuttamiseen on selkeä, ja ne auttavat kestävän kehityksen tavoitteen toteutumisen seurannassa. Esimerkiksi naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman kehittymistä maailmanlaajuisesti seurataan kestävän kehityksen tavoitteiden 5, 3 ja 10 YK:ssa määritellyillä indikaattoreilla. Suomen kehityspolitiikan tavoitetta seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluihin pääsystä seurataan YK-indikaattorilla, joka antaa tietoa lapsi- ja teiniraskauksien määrästä ja siitä, miten niitä ehkäisevässä työssä on onnistuttu.

Suomen tukeman toiminnan välittömiä tuloksia seurataan lisäksi Suomen itse määrittelemillä indikaattoreilla.

Numeerista ja laadullista tulostietoa analysoidaan huolellisesti. Saatua tietoa sekä ulkopuolisten tahojen toteuttamia evaluaatioita käytetään oppimisen, kehittämisen ja suunnittelun pohjana. Onnistunut tavoitteenasettelu perustuu toimintaympäristön ja asianomaisen yhteiskunnan, kumppanien sekä toimialan ymmärtämiseen. Samalla varmistetaan, että kehitysyhteistyöstä hyötyvät ne, jotka sitä eniten tarvitsevat.

Kehityspolitiikalla tavoitellaan sellaisia laajempia yhteiskunnallisia vaikutuksia, jotka tukevat kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista kehittyvässä maissa. Globaalitasolla Suomi seuraa näiden vaikutusten ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista YK:n Agenda2030 -seurannan mukaisesti.

Kehityspolitiikan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta tukee työn arvopohjaisuus ja pitkäjänteisyys yhdistettynä kykyyn reagoida muutoksiin. Tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta tukee myös kyky keskittää resursseja tärkeimpien tavoitteiden taakse. Samoin tärkeää on kyky reagoida mahdollisiin väärinkäytöksiin nopeasti ja tehokkaasti.

Kunkin vaalikauden lopussa eduskunnalle laaditaan tulostietoon ja sen analysointiin perustuva kehityspolitiikan tulosraportti. Samalla raportoidaan kehityspolitiikan ylivaalikautisen selonteon linjausten toteutumisesta.

9. Suomi toimii pitkäjänteisesti ja strategisella tavalla

Suomen kehitysyhteistyön keskeisenä lähtökohtana on tukea kehittyviä maita saavuttamaan kestävä kehityksen tavoitteet. Riippumatta siitä, työskenteleekö Suomi ja suomalaistoimijat kahdenvälisesti vai kansainvälisten instituutioiden kautta, lähtökohtana on aina kehittyvien maiden oman toimintakyvyn ja kantokyvyn vahvistaminen. Maiden omistajuus, tarpeet ja kansalliset suunnitelmat ovat keskeisessä asemassa.

Tämän mukaisesti Suomen voimavarat suunnataan erityisesti sellaisten järjestelmätason muutosten aikaansaamiseen, jotka vahvistavat kumppanimaan ja sen yhteiskunnan ja yhteisöjen mahdollisuuksia ja kykyä vastata maan hyvinvoinnista ja toimeentulosta paremmin ja kestävämmällä tavalla.

On tärkeää, että suomalaisin julkisin varoin tuettavien maiden omat kehitysponnistelut ovat vaikeissakin oloissa lähtökohtaisesti kansainvälisten kehitystavoitteiden sekä kansainvälisesti sovittujen ja Suomen omien arvojen ja tavoitteiden suuntaisia. Sillä, miten kehittyvät maat käyttävät omia varojaan, ml. korruption torjunnalla, on tärkeä

Suomen kehitysyhteistyön keskeisenä lähtökohtana on tukea kehittyviä maita saavuttamaan kestävä kehityksen tavoitteet.

merkitys kehityksen näkökulmasta. Kehitysyhteistyö ja siihen liittyvä vuorovaikutus ja dialogi ovat tärkeä keino vaikuttaa maiden valitseman kehityksen suuntaan.

Kokemus osoittaa, että etenkin kaikkein köyhimmässä maissa sekä hauraisissa ja konfliktialttiissa tilanteissa yhteiskunnalliset muutokset ja kestävien kehitystulosten ja vaikutusten aikaansaaminen voi kestää kauan. Vastaavasti kehitysyhteistyön tarve on usein pitkäaikaista. Tämä huomioon ottaen Suomi työskentelee pitkäjänteisessä yhteistyössä kumppanimaiden ja kumppani-instituutioiden kanssa niin, että tulosten aikaansaamiseksi tarvittava jatkuvuus turvataan.

Suomen toiminnassa on kuitenkin aina huomioitava kunkin maan tilanne ja siinä tapahtuvat muutokset. Olosuhteiden muuttuessa jatkuvuuden rinnalla tarvitaan myös riittävää joustavuutta ja reaktiokykyä, onnistumisen varmistamiseksi.

10. Kestävää kehitystä tuetaan monimuotoisella rahoituksella

Addis Abebassa vuonna 2015 hyväksytty kehitysrahoitusta koskeva toimintaohjelma (*Addis Ababa Action Agenda*) linjaa kestävän kehityksen tavoitteiden rahoitusta maailmanlaajuisesti. **Keskeisenä tavoitteena on kaikkien relevanttien kansainvälisten ja kansallisten rahavirtojen suuntaaminen tukemaan kestävää kehitystä.** Tämä on välttämätöntä, sillä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää moninkertaisesti suurempaa rahoituspanosta kuin mihin julkinen, kehitysyhteistyörahoitus antaa mahdollisuuden. Addis Abeban sitoumusten ytimessä on samalla ajatus siitä, että **yhteisvoimin pyritään tilanteeseen, jossa jokainen kansakunta pystyy ajan myötä rahoittamaan oman kehityksensä ja hyvinvointinsa kotimaisin voimavaroin**, erityisesti keräämällä riittävän määrän veroja ja veroluonteisia maksuja. Ilman huomattavaa yksityistä sekä kasvavaa kehittyvien maiden omaa rahoitusta kestävän kehityksen tavoitteita ei ole mahdollista saavuttaa.

Virallinen, julkinen kehitysyhteistyörahoitus (*Official Development Assistance, ODA*) **on tärkeä osa kehitysrahoituksen kokonaisuutta.** Sen avulla voidaan ratkaista vaikeimpia kehityshaasteita olosuhteissa, joissa muuta

rahoitusta ei ole käytettävissä. Sen avulla voidaan myös edistää muiden rahavirtojen kohdentumista kestäväan kehitykseen sekä mahdollistaa kestäviä investointeja myös haasteellisemmissä olosuhteissa. Avustusmuotoisen rahoituksen lisäksi kansainvälisessä kehitysyhteistyössä käytetään mm. tuettuja lainoja, investointeja, takauksia, sekä näiden yhdistelmiä. **Avustusmuotoisen rahoituksen tarve korostuu erityisesti tuettaessa köyhimpien sekä hauraiden ja konfliktialttiiden alueiden kehitystä.** Velkahelpotustoimia voidaan myös käyttää kestävän kehityksen turvaamiseksi.

Koska julkinen kehitysyhteistyörahoitus on vain osa kestävän kehityksen rahoituksesta, **on välttämätöntä suunnata laajasti myös yksityisiä rahavirtoja ja investointeja kestävän kehityksen tueksi.** Uuden kehitysrahoitusarkkitehtuurin toimeenpano vaatii uudenlaista ajattelua ja osaamista samoin kuin kansainvälisten kehitysrahoittajien ja yksityissektorin toimijoiden toimintatapojen ja kehitysvaikutusten arvioinnin kehittämistä. Kyseessä on merkittävä kehittämiskohde.

Suomen tuki kestävälle kehitykselle nojautuu Addis Abeban toimintaohjelman tarkoittamaan monipuoliseen

lähestymistapaan. Tämä mahdollistaa sen, että rahoitusmuoto voidaan valita toiminnan luonteen huomioiden tarkoituksenmukaisella tavalla. Samalla tuloksia ja vaikuttavuutta voidaan huomattavasti laajentaa.

Suomen julkista kehitysrahoitusta annetaan sekä avustusmuotoisena että laina- ja sijoitusmuotoisena tukena. Myös jälkimmäisellä rahoitusmuodolla tavoitellaan Suomen kehityspolitiikan tavoitteiden mukaisia kehitysvaikutuksia, mutta siihen liittyy lisäksi tuotto- ja palaumaodotus. Tuotto-odotus varmistaa rahoituksen kohdistumisen elinkeilopuoliin yrityksiin ja kestäviin kehitysvaikutuksiin sekä edesauttaa varojen käyttöä uusien sijoituksiin ja lainoihin. Laina- ja sijoitusmuotoisella tuella on myös mahdollista edistää suomalaista lisäarvoa ja hyödyntää suomalaista osaamista sekä mahdollistaa kestävän kehityksen investointeja ja hankkeita siellä, missä ne eivät muutoin käynnistyisi.

Finnfund on keskeinen ja vahvistuva suomalaistoimija ja vartenotettava kansainvälinen toimija julkisen laina- ja sijoitusmuotoisen kehitysyhteistyörahoituksen toteuttamisessa ja sen varmistamisessa, että myös muut rahoittajat osallistuvat kestävän

Suomen julkista kehitysrahoitusta annetaan sekä avustusmuotoisena että laina- ja sijoitusmuotoisena tukena. Yhdistämällä julkista ja yksityistä rahoitusta on mahdollista moninkertaistaa kestävän kehityksen kokonaisrahoitusta ja aikaansaada laajempia kehitysvaikutuksia.

kehityksen investointeihin. Finnfundin toiminnassa korostuvat vastuullisuus, Suomen kehitysyhteistyön päätavoitealueet, suomalainen lisäarvo ja innovatiivisuus sekä nollatoleranssi veronkiertoon.

Finnfund tukee osaltaan sitä tavoitetta, että suomalaisilla yrityksillä on kansainvälisesti vertaillen reilut mahdollisuudet kilpailla pääsystä kehitysrahoitteisiin hankkeisiin.

Kahdenvälisen, kehittyvien maiden kanssa harjoitettavan yhteistyön sekä monenkeskisille instituutioille osoitettavan rahoituksen lisäksi **Suomi tukee suomalaisten yritysten, mukaan luetuna pk-yritysten, tutkimuslaitosten ja muiden instituutioiden, korkeakoulujen sekä kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisjärjestöjen toimintaa kestävän kehityksen edistämiseksi sekä omaehtoisen taloudellisen kasvun vahvistamiseksi kehittyvissä maissa.** Monitoimijayhteistyötä ja näiden toimijoiden keskinäistä yhteistyötä rohkaistaan ja kehittyville markkinoille suuntautuviin liiketoimintaratkaisuihin sekä kauppa ja kehitys -toimintaan panostetaan. Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyörahoituksessa huomioidaan niiden työn erityinen luonne kansalaisyhteiskunnan ja samalla demokratian perustan vahvistajana, ja

niiden suhteellisen osuuden kasvu rahoituksesta turvataan.

Suomi vahvistaa kestävän kehityksen rahoitus pohjaa edistämällä yksityisten rahoittajien mukaantuloa kestävän kehityksen hankkeiden rahoittamiseen. **Yhdistämällä julkista ja yksityistä rahoitusta on mahdollista moninkertaistaa kestävän kehityksen kokonaisrahoitusta ja aikaansaada laajempia kehitysvaikutuksia.** Suomalaisia ja ulkomaisia toimijoita kannustetaan luomaan innovatiivisia rahoitusekosysteemejä ja osallistumaan vaikuttavuusinvestointeihin kestävän kehityksen tueksi. Samalla on varmistettava, että rahoitusta kohdennetaan myös vähiten kehittyneisiin maihin ja toimialoille, joissa rahoitusvaje on suurin; että rahoituksen kohdennus vastaa maiden kansallisia kehityssuunnitelmia eikä rahoitus vaikeuta maiden kykyä selviytyä veloistaan.

Suomi edellyttää, että kehitysyhteistyövaroin tuettavat yritykset edistävät ihmisoikeuksia ja noudattavat yritysten yhteiskuntavastuullisuuden periaatteita, ml. verovastuullisuuden ja avoimuuden kriteereitä. Suomen valtiolla on nollatoleranssi verovälttelylle veroparatiisien kautta.

Kehittyvien maiden verotuskyvyn vahvistaminen on yksi Suomen keino tukea kestävä kehitystä Addis Abessassa vuonna 2015 sovitulla tavalla. Tämä tarkoittaa mm. kehittyvien maiden kansallisten vero- ja budjettijärjestelmien kehittämistä, korruption torjuntaa, avoimuuden ja tilivelvollisuuden vahvistamista sekä koulutus- ja vertaistukijärjestelmien luomista veroviranomaisille ja muille julkishallinnon ammattilaisille. Kehitysyhteistyöllä voidaan rakentaa luottamusta verotuksen ja julkisen varainkäytön vastuullisuuteen, toimien yhteistyössä myös kansalaisjärjestöjen, poliittisten toimijoiden sekä median kanssa. Suomi toimii aktiivisesti aggressiivisen verosuunnittelun, veronkierron ja haitallisen verokilpailun hillitsemiseksi. Suomi edistää myös YK:n alaisen verokomitean vahvistamista, jotta kehittyvillä mailla olisi mahdollisuus vaikuttaa kansainvälisen verotuksen uudistustyöhön.

Suomen osuus kansainvälisestä investointirahoituksesta kanavoitetaan osana kehitysyhteistyöhön varattua rahoitusta. Rahoitusta jatketaan Suomen kansainväliset velvoitteet huomioon ottaen, suunnaten voimavaroja yhtäläisesti

sekä ilmastonmuutoksen hillintään että sopeutumiseen.

Suomen kehitys yhteistyömäärärahojen taso

Suomi on sitoutunut YK:ssa tavoitteeseen käyttää 0,7 % bruttokansantulosta (BKTL) kehitys yhteistyöhön sekä 0,2 % BKTL:stä tukena vähiten kehittyneille maille. Vuoden 2019 hallitusohjelma edellyttää tiekartan laatimista näihin YK-tavoitteisiin pääsemiseksi.

Kehitys yhteistyörahoituksen tarve säilyy nähtävissä olevassa tulevaisuudessa suurena. Koronapandemian sosioekonomiset vaikutukset ovat erityisen raskaat köyhimmille maille sekä kehittyville maille, joilla on suuri julkinen velka. Niillä ei ole samaa mahdollisuutta kuin kehittyneemmällä talouksilla käyttää mitattavaa elvytysrahoitusta, ja niiden kantokyky on jo ennestään heikko. **Pandemian ja sen seuraamusten vuoksi köyhyys on kääntynyt huomattavaan kasvuun ja velkakiiri on pahentunut.** Suomen kaltaisten maiden ja köyhimpien maiden väliset erot kasvavat entisestään. Köyhien maiden mahdollisuudet edetä kohti kestävän kehityksen tavoitteita, kouluttaa ja työllistää nuorta väestöään, hillitä

ilmastonmuutosta ja sopeutua siihen sekä tulla tasavertaisiksi talouskumpaneiksi vaikeutuu, ja monien maiden selviytyminen on ylipäättään vaakalaudalla. Tämän vuoksi kehittyvien maiden tilanne vaatii kansainvälisen yhteisön pitkäjänteistä tukea.

Pohjoismaat ovat Suomelle tärkeä viiteryhmä kehityspolitiikassa. Ne ovat jo saavuttaneet tai ylittäneet 0,7 % BKTL-tason. Ruotsin kehitys yhteistyöbudjetti on noin viisinkertainen Suomeen nähden, Norjan noin nelinkertainen ja kansantaloudeltaan lähinnä Suomea olevan Tanskan kehitys yhteistyöbudjetti on noin kaksi kertaa niin suuri kuin Suomen.

YK:ssa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi Suomen kehitys yhteistyörahoitusta tulee lisätä suunnitelmallisesti ja asteittain useamman vaalikauden aikana. Suomi tavoittelee kehitys yhteistyömäärärahojen tasoa, joka vastaa YK:ssa annettua sitoumusta käyttää kehitys yhteistyöhön 0,7 % bruttokansantulosta (BKTL) sekä tukena vähiten kehittyneille maille 0,2 % BKTL:stä. **Tavoitevuodeksi 0,7 %:n tason saavuttamisessa asetetaan vuosi 2030. Vähiten kehittyneitä maita koskeva 0,2 % tavoite pyritään saavuttamaan mahdollisimman pian.**

YK-tavoitteet ovat prosenttiosuuksia kunkin maan BKTL:stä, ja maan talouden kunto vaikuttaa samalla maan kykyyn osallistua kehitysrahoitukseen. Suomi tarkastelee kehitys yhteistyön rahoitusta huomioiden kokonaistaloudellisen tilanteensa.

Avustusmuotoinen rahoitus säilyy Suomen ensisijaisena kehitys yhteistyön rahoitusmuotona. Sen lisäksi annettava laina- ja sijoitusmuotoinen kehitys yhteistyörahoitus ei lisää kansantalouden tilinpidossa valtiontalouden alijäämää; tähän rahoitusmuotoon liittyy palauma- ja tuotto-odotus. Tätä rahoitusmuotoa tullaan hyödyntämään erityisesti osana ilmatorahoitusta ja tuettaessa ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista, mukaan luettuna tuettaessa puhtaan energian ja kiertotalouden ratkaisujen vahvistumista kehittyvissä maissa.

11. Kestävää kehitystä edistetään innovaatioin

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen vaatii uudenlaista ajattelua ja toimintaa. Se edellyttää innovatiivisia ratkaisuja sekä vahvempaa yhteistyötä valtion, yksityisen sektorin, kansalaisyhteiskunnan, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten välillä. Teknologiset, sosiaaliset ja toimintatapoihin liittyvät innovaatiot sekä erityisesti digitalisaatio ja kiertotalous ovat laajoja muutosajureita. Ne tarjoavat aivan uudenlaisia mahdollisuuksia globaalien kehityshaasteiden ratkaisuun, kestävän talouskasvun, työllistymisen ja hyvän hallinnon edistämiseen sekä kriisi- ja

katastrofitilanteiden hoitoon. Ne tarjoavat myös keinoja edistää ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, mukaan lukien haavoittuvassa asemassa olevien oikeuksia ja hyvinvointia. Kestävän kehityksen varmistamiseksi on erityisen tärkeää huolehtia siitä, että kehittyvien maiden yhteiskuntien ja kansalaisten valmiudet hyödyntää ja hyötyä digitalisaatiosta sekä tekoäly- ja muista innovatiivisista ratkaisuista vahvistuvat.

Näistä lähtökohdista Suomi hyödyntää kehitysyhteistyössään ja humanitaarisessa toiminnassaan osaamista, teknologiaa ja digitaalisia ratkaisuja

sekä innovointia. Suomi tukee paikallisiin olosuhteisiin soveltuvien ratkaisujen kehittämistä sekä digitaalisten taitojen vahvistamista. Samalla Suomi vahvistaa kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen sekä kehittyvien maiden mahdollisuuksia nojautua uusiin ratkaisuihin ja teknologioihin sekä osallistua yhteistyöhön innovaatioiden ja ratkaisujen kehittämisessä. Huomiota kiinnitetään samalla siihen, etteivät teknologiset ratkaisut ja digitalisaatio vaaranna ihmisoikeuksia ja demokraattista kehitystä.

12. Hyvät kumppanuudet ovat toiminnan perusta

Suomi pyrkii olemaan kokoaan suurempi toimija vahvistamalla kotimaisia ja ulkomaisia kumppanuuksia sekä etsimällä aktiivisesti eri politiikka-, toiminta- ja tutkimuotojen täydentävyyttä ja synergioita. Kaikessa toiminnassa arvioidaan, millä tavoin suomalainen osaaminen ja suomalaiset vahvuudet voivat tuoda lisäarvoa kehitysyhteistyössä.

A. Kotimaiset kumppanuudet

Kestävän kehityksen edistäminen edellyttää YK:ssa sovitulla tavalla kaikkien yhteiskunnan toimijoiden osallistumista ja yhteistyötä. Vastaavasti Suomen kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö nojautuu suomalaisten julkisen sektorin toimijoiden, kansalaisyhteiskunnan, yksityisen sektorin sekä tutkimus- ja koulutuslaitosten aktiiviseen osallistumiseen ja niiden välisiin vahvoihin kumppanuuksiin. Tällä tavoin saadaan aikaan ihmisten hyvinvointiin ja yhteiskuntien kehitykseen myönteisesti vaikuttavia tuloksia tehokkaammin ja kestävämmällä tavalla. On tärkeää, että suomalainen yhteiskunta on laajasti mukana: kestävä kehitys on eri toimijoiden tekemän työn ja monen yhteistyömuodon summa. Suomalainen

osaaminen ja suomalaistoimijat ovat kysytyjä ja arvostettuja kestävän kehityksen alalla. Kaikessa toiminnassa arvioidaan, millä tavoin suomalaisen osaamisen ja vahvuuksien kautta on mahdollista tuoda lisäarvoa kestävän kehityksen ja tämän selonteon tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kehityspoliittinen toimikunta (KPT) kokoaa yhteen suomalaisen yhteiskunnan eri toimijoita ja vahvistaa kehityspoliittista vuoropuhelua ja kehityspoliittikan vaikuttavuutta Suomessa. Kestävän kehityksen toimikunnalla on keskeinen johtorooli kestävän kehityksen edistämiseksi Suomessa.

Suomalaisen **kansalaisyhteiskunnan** roolin tulee entisestään vahvistua Suomen kehityspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä. Kansalaisjärjestöt tukevat toiminnallaan kehitysongelmien ratkaisemista ja köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämistä kehittyvissä maissa. Niiden paikallis- ja kenttätuntemus on tärkeä osa suomalaista kehityspolitiikkaa. Ne tavoittavat myös haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä ja ryhmiä, joiden tavoittaminen voi olla hallitusten välisessä yhteistyössä haastavaa.

Kansalaisjärjestöillä on tärkeä rooli myös humanitaarisen avun antajina ja

kehittäjinä. Kansalaisjärjestöt voivat työskennellä tehokkaasti myös esimerkiksi demokratian ja rauhanomaisten ratkaisujen sekä ympäristönsuojelun edistämiseksi.

Vapaa, itsenäinen kansalaisyhteiskunta ja sananvapaus ovat keskeinen rauhanomaisen, vakaan ja hyvinvoivan yhteiskunnan elementti, myös kehittyvissä maissa. Kansalaisyhteiskunnan kyky nostaa esiin epäkohtia ja tuoda esiin ratkaisuja on tärkeä edellytys yhteiskuntien hyvinvoinnille ja demokraattiselle kehitykselle. Tämän vuoksi suomalaisten kansalaisjärjestöjen rooli on erityisen tärkeä tuettaessa kehittyvien maiden oman kansalaisyhteiskunnan asemaa ja toimintatilaa, samoin kuin edistäessä yleismaailmallisia ihmisoikeuksia näissä maissa.

Suomalaiset kansalaisjärjestöt tarjoavat osaamista ja mallin siitä, miten aktiivinen, vapaa, moniääninen ja moniarvoinen kansalaisyhteiskunta voi toimia koko yhteiskunnan kehityksen hyväksi. Kansalaisjärjestöt tuovat myös kehittyvien maiden äänen kuuluviin suomalaisessa yhteiskunnassa ja päätöksenteossa. Lisäksi ihmisoikeuspuolustajilla ja kansalaisyhteiskunnan ihmisoikeustoimijoilla on merkittävä rooli

Kestävä kehitys on eri toimijoiden tekemän työn ja monen yhteistyö- muodon summa.

kehitysyhteistyöhön liittyvien ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa sekä epäkohtien esille nostamisessa ja kansallisessa ja kansainvälisen tason vuoropuhelussa.

Monimuotoisen kansalaisyhteiskunnan toimijoiden toimintaa tuetaan luvussa 10 kuvatuin julkisin kehitysyhteistyövaroin, ja niiden on mahdollista nojautua myös muuhun kestävästä kehityksen rahoitukseen.

Yksityissektorilla ja yrityksillä on keskeinen rooli suomalaisessa kehityspolitiikassa. Niiden monipuolista toimintaa kestävästä kehityksen hankkeiden toimeenpanijoina, rahoittajina, kehittyvien maiden osaamis pääoman vahvistajina samoin kuin kehittyvän maan yksityisen sektorin toimintakyvyn ja yleisemmin taloudellisen kantokyvyn vahvistajina edistetään.

Kuten Suomessa, myös kehittyvissä maissa toimintakykyinen yksityissektori on kestävästä talouden perusta. Sillä on tärkeä rooli luotaessa yhteiskuntaan hyvinvointia ja vaurautta. Kasvava ja vahvistuva yksityinen sektori on edellytys vahvistuvalle julkiselle taloudelle. Se on keskeinen verotulojen lähde ja voi näin parantaa kehittyvien maiden kykyä

rahoittaa julkiset menonsa, kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut.

Kehittyvissä maissa, kuten Suomesakin, yksityissektorin tehtävänä on synnyttää uutta lisäarvoa tuottamalla hyödykkeitä ja palveluja, luoda ihmisarvoisia työpaikkoja ja vahvistaa taloutta käymällä ulkomaankauppaa. Kehittyvien maiden yksityissektorin rooli on keskeinen rakennettaessa tulevaisuuden taloussuhteita alueellisten ja kansainvälisten kauppakumppaneiden kanssa. Yksityissektori kykenee innovoimaan ja tuottamaan ilmastollisesti ja ympäristöllisesti kestäviä, puhtaan teknologian ja kiertotalouden ratkaisuja. Toiminnallaan yksityissektori kykenee vahvistamaan naisten ja nuorten taloudellista asemaa ja osallistumista.

Suomalaisten yritysten mahdollisuuksia osallistua kehityshaasteiden ratkaisemiseen kehittyvien maiden markkinoilla edistetään ja tuetaan. Aiempaa tiiviimpien yhteyksien luomiseen paikallisten yritysten kanssa kannustetaan ja tuetaan. Lähtökohtana on, että suomalaisten yritysten tarjoama osaaminen ja teknologia ovat kansainvälisesti kilpailukykyisiä ja niiden avulla löydetään ratkaisuja kohdemaan aitojen tarpeiden

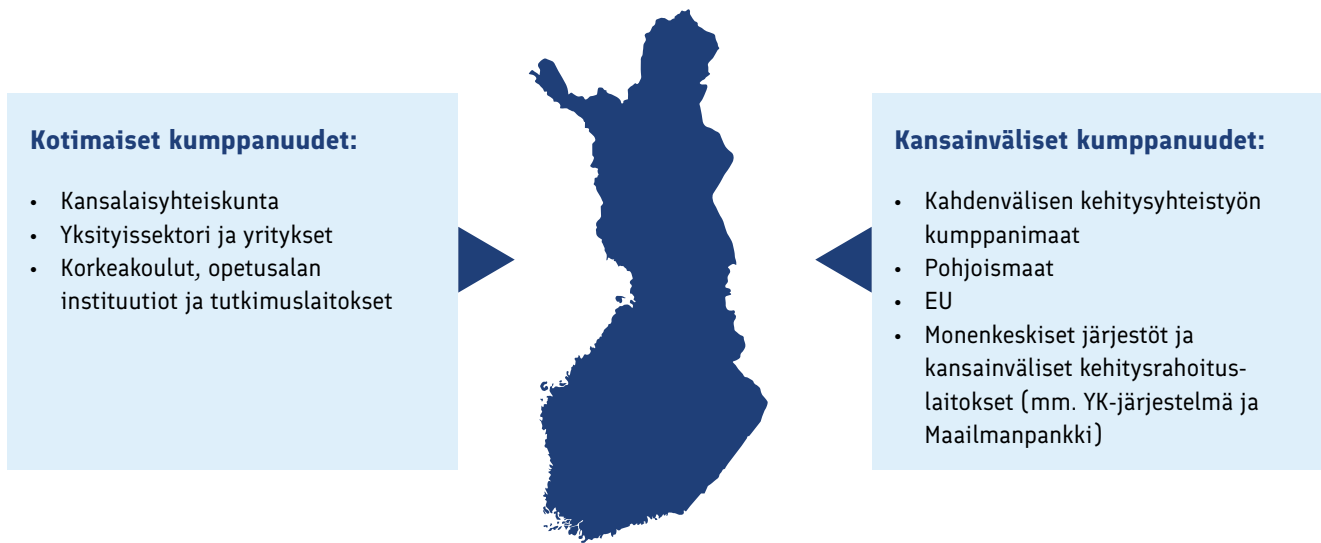
näkökulmasta. Kehitysyhteistyön asiantuntijayrityksillä on tärkeä rooli kestävästä kehityksen edistäjänä. Yritysten tulee toiminnallaan edistää vastuullisen yritystoiminnan periaatteita sekä noudattaa muutoinkin työssään kehityspolitiikan arvoja ja periaatteita.

Tavoitteena on, että suomalaisyritysten osuus kehitysrahoitteisessa toiminnassa kasvaa. Suomalaisyritysten on mahdollista osallistua kestävästä kehityksen työhön nojautuen luvussa 11 mainittuun kansalliseen kehitysyhteistyörahoitukseen tai muuhun kestävästä kehityksen rahoitukseen sekä osallistumalla kansainvälisten kehitystoimijoiden ja -instituutioiden sekä EU:n rahoittamiin hankintoihin ja hankkeisiin kehittyvissä maissa. Ne voivat luonnollisesti edistää kestävästä kehitystä myös toimiessaan normaaliin tapaan kaupalliselta pohjalta ja yksityisinä investoijina kehittyvillä markkinoilla.

Suomalaisyritysten osallistuminen EU:n, kansainvälisten järjestöjen ja kehitysrahoituslaitosten hankintoihin on tärkeä tapa tarjota hyvää suomalaisosaaamista kehittyvien maiden tarpeisiin. Yritysten mahdollisuuksia ja edellytyksiä osallistua tähän toimintaan tuetaan entistä systemaattisemmin kotimaassa,

KEHITYSPOLITIIKAN KUMPPANUUDET

instituutioiden päämajakaupungeissa sekä kehittyvissä maissa.

Suomessa valtionhallinto kehittää pitkäjänteisesti kumppanuuttaan suomalaisen yksityisen sektorin kanssa, parantaa tiedon kulkua yritysten osallistumismahdollisuuksista kehitysyhteistyöhön sekä kehittää osallistumiseen liittyviä periaatteita ja toimintatapoja. Tavoitteena on vahvistaa yksityisen sektorin osaamista ja panosta kestäväen kehityksen edistämiseksi sekä niiden mukanaoloa kestäväen kehityksen edistämässä kehittyvissä maissa, kehityspolitiikan periaatteita noudattaen.

Suomalaisilla **korkeakouluilla, opetusalan instituutioilla ja tutkimuslaitoksilla** on keskeinen rooli kehityspolitiikassa. Ne voivat tukea kumppanimaiden monialaisen osaamisen ja koulutuksen vahvistamista ja oppimisen kriisin ratkaisua tutkimusyhteistyön, kapasiteetin vahvistamisen ja muun yhteistyön kautta. Ne voivat myös tarjota uusia mahdollisuuksia kestäväen muutokseen innovaatioyhteistyön avulla sekä laajentamalla tiedeverkostoja kehittyviin maihin.

Korkeakouluilla ja tutkimuslaitoksilla on globaalien haasteiden temaatista ja maakohtaista osaamista sekä

paikallis- ja kentätuntemusta, joita on syytä hyödyntää hankkeissa, ja laajemminkin suomalaisen kehityspolitiikan sekä yksityissektorin toimijoiden tukena. Tiedeyhteisö voi vahvistaa myös suomalaisen kehitysyhteistyön arviointia ja kehittämistä tarjoamalla akateemista asiantuntijuutta kehitysyhteistyön tavoitteiden ja tulosten mittaukseen, seurantaan ja analysointiin.

Suomalaisen yhteiskunnan toimijoiden **keskinäiset kumppanuudet** ja monitoimijakumppanuudet ovat kehityspolitiikan näkökulmasta merkittävä vahvuus. On tärkeää, että suomalainen yhteiskunta voisi toimia entistä aktiivisemmin ja laajemmin kehittyvissä maissa ja olla niissä läsnä, kestävää kehitystä edistäen. Yhteistyö ja verkottuminen voivat tuoda merkittävää synergiaetua maatasolla ja erityisesti vaativammassa olosuhteissa toimitaessa. Yritysten, kansalaisjärjestöjen ja suomalaisten instituutioiden yhteistyön vahvistamista ja verkottumista tuetaan Suomessa ja kehittyvissä maissa ja edellytyksiä yhteistyölle vahvistetaan. Suomen suurlähetystöillä on tässä työssä keskeinen rooli.

B. Kansainväliset kumppanuudet

B.1. Kahdenväliset kumppanit ja kahdenvälinen kehitysyhteistyö

Suomi edistää kehityspoliittisia tavoitteitaan sekä toimiessaan suoraan kahdenvälisten kumppanimaiden kanssa, että toimiessaan kehittyvien maiden tukena yhdessä monenkeskisten kansainvälisten instituutioiden ja kansainvälisten kansalaisjärjestöjen kanssa. Keinoina ovat vaikuttamistyö, suomalainen osaaminen sekä kehitysrahoitus – ja usein niiden yhdistelmä.

Kahdenvälinen kehitysyhteistyö kumppanimaiden kanssa mahdollistaa suoran kontaktin kehittyvän maan johtoon ja yhteiskuntaan, vahvistaa Suomen monipuolisia suhteita kehittyviin maihin ja tarjoaa konkreettisen tavan vaikuttaa kestäväen kehitykseen Suomen vahvuusalueilla. Kahdenvälisessä kehitysyhteistyössä Suomi suunnittelee yhteistyötä strategisella tavalla ja pyrkii aikaansaamaan järjestelmätason muutoksia, vahvistaen samalla Suomen poliittisia,

taloudellisia ja kulttuurisia suhteita kumppanimaihin.

Kahdenvälisen kehitysyhteistyön kumppanimaita varten laaditaan säännöllisesti maastrategiat. Ne tarkastelevat kumppanimaan ja sen yhteiskunnan ja talouden tilaa sekä Suomen yhteistyötä sen kanssa laaja-alaisesti ja strategisella tavalla eri aloilla, niin ulko- ja turvallisuuspolitiikan, kaupallistaloudellisten, tutkimus- ja innovaatiosuhteiden kuin kehityskysymystenkin näkökulmasta. Maastrategioissa huomioidaan suomalaisen yhteiskunnan kokonaispanostus ja toiminta kahdenvälisissä suhteissa.

Maastrategioihin liittyen laaditaan maaohjelmat kunkin kumppanimaan kanssa toteutettavaa kahdenvälistä kehitysyhteistyötä varten. Valmistelussa huomioidaan kestävän kehityksen tavoitteet, maan tilanne sekä sen tarpeet ja kehityssuunnitelmat samoin kuin Suomen tavoitteet osana maastrategian mukaisten kahdenvälisen suhteiden kokonaisuutta, sekä Suomen arvot ja vahvuusalueet. Maaohjelmien avulla voidaan turvata työn pitkäjänteisyys. Niiden toimeenpanossa huomioidaan kuitenkin myös mahdollisesti muuttuvat tilanteet ja poikkeustilanteet.

Kahdenvälisessä toiminnassa Suomi keskittää tukea erityisesti kahdenvälisille pääkumppanimailleen ja tukee myös tarpeen mukaan muita maita. Suomi toimii ohjelmien ja hankkeiden rahoittajana, mutta osallistuu myös kahdenvälisen hankkeiden toteutukseen silloin, kun se on paras tapa saavuttaa tuloksia Suomen vahvuuksiin nojautuen. Rahoittajanakin toimiessaan Suomi osallistuu hankkeita tai ohjelmia koskevaan päätöksentekoon.

Suomen kahdenvälisen kehitysyhteistyö painottuu vähiten kehittyneisiin maihin, huomioiden samalla kestävän, rauhanomaisen kehityksen tarve erityisesti hauraimissa ja konfliktialttiissa tilanteissa, joissa avun tarve on kaikkein suurin. Tämän lisäksi toimitaan akuuttiin kriisiin ajautuneissa maissa ja alueilla.

Suomen kehitysyhteistyön maantieteellinen painopistealue on Afrikka. Kehittyvien maiden vaurastuessa yhä suurempi osa maailman vähiten kehittyneistä maista tulee ennusteiden mukaan

sijaitsemaan Afrikassa. Kuitenkin myös Afrikan maiden välillä on huomattavia eroja niin kehityshaasteissa kuin yhteistyömahdollisuuksissakin. Vauraimmissa maissa Suomen suhteet painottuvat poliittiseen ja kaupallistaloudelliseen yhteistyöhön. Kehitysyhteistyön avulla tuetaan erityisesti vaikeassa asemassa olevia vähiten kehittyneitä, hauraita tai konfliktialttiita maita, huomioiden myös tilanteita, joissa ilmastonmuutos yhdessä muiden vakavien kehityshaasteiden kanssa hidastaa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Suomen Afrikka-strategiassa käsitellään ensi sijassa poliittisten ja kaupallistaloudellisten suhteiden vahvistamista Afrikan maiden kanssa uudenlaisen kumppanuuden pohjalta, todeten samalla, että kehitysyhteistyö on vastaisuudessaakin tärkeä osa suhteita.

Suomi tukee lisäksi kestävää kehitystä Aasian köyhimmässä, hauraimissa maissa sekä tarpeen mukaan kriisi-alueilla. Lisäksi Suomi tukee kestävää kehitystä ja reformeja Suomelle tärkeissä maissa esimerkiksi itäisessä Euroopassa ja Keski-Aasiassa.

B.2. Monenkeskiset kumppanit, EU ja pohjoismaiset kumppanit

Toimiminen osana pohjoismaista ryhmää ja EU:ta sekä monenkeskiseen yhteistyöhön osallistuminen ovat Suomelle tärkeitä tapoja vahvistaa kestävää kehitystä globaalisti ja toimia myös edelläkävijänä Suomelle tärkeimpien tavoitteiden edistämiseksi.

Pohjoismaat ovat Suomen läheisin viiteryhmä kansainvälisessä vaikuttamistyössä samoin kuin kehitysyhteistyön tavoitteiden, toimeenpanon ja toimintatapojen näkökulmasta. Osana pohjoismaista ryhmää Suomi tekee kehityspoliittista vaikuttamistyötä mm. osallistumalla monenkeskisten instituutioiden päätöksentekoon osana pohjoismaista rotaatiota sekä osallistumalla pohjoismaiseen vaikuttamistyöhön. Pohjoismainen yhteistyö toimii monella tasolla. Suomi pyrkii vahvistamaan myös pohjoismaista parlamentaarista keskustelua kehityspoliitikasta.

Euroopan unionissa Suomi vaikuttaa unionin kehityspoliittikkaan Suomen kehityspoliittisten periaatteita ja tavoitteita edistäen, sekä kanavoii osan kehitysrahoituksestaan EU:n kautta. Kun EU:n ja sen jäsenmaiden rahoitus laskeetaan yhteen, unioni on suurin kehitysyhteistyörahoittaja maailmassa.

EU:n jäsenmaana Suomi vaikuttaa kehityspoliittikan tulevaisuuteen sekä osallistuu EU:n kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun sekä kehitysrahoituksen ohjaamiseen. Suomi edistää EU:n ja jäsenmaiden kehityspoliittikan ja kehitysyhteistyön koherenssia sekä tukee Team Europe-toimintaa, jolla vahvistetaan EU:n työn vaikuttavuutta ja tunnettuutta kolmansissa maissa.

Monenkeskisillä järjestöillä ja kansainvälisillä kehitysrahoituslaitoksilla on erittäin merkittävä rooli kestävän kehityksen tukemisessa kehittyvissä maissa. Yhteistyö niiden kanssa on suomalaisen kehityspoliittikan yksi kulmakivi. Erityisen keskeisiä instituutioita kehityspoliittikan näkökulmasta ovat YK-järjestelmä, Maailmanpankki sekä alueelliset kehityspankit. Tämä yhteistyö tarjoaa Suomelle samalla hyvän keinon vahvistaa monenkeskistä sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää ja sen toimintakykyä. Monenkeskisten toimijoiden kautta Suomi voi vaikuttaa kestävään kehitykseen kokoaan enemmän sekä edistää Suomelle tärkeiden arvojen ja periaatteiden toteutumista.

Politiikkavaikuttamista tehdään monella tasolla, mukaan luettuna toimimalla järjestöjen ja instituutioiden päätöksenteko- ja hallintoelimissä sekä muussa säännöllisessä vuorovaikutuksessa instituutioiden johdon ja virkamiesten kanssa. YK toimii sekä normatiivisena ja kansainvälisiä linjauksia vahvistavana monenkeskisenä järjestelmänä, että operatiivisessa käytännön työssä. YK:ssa tehtävä vaikuttamistyö on keskeinen osa Suomen yleistä YK-politiikkaa ja -prioriteetteja.

Suomi rahoittaa kehitysyhteistyövaroin niitä toimijoita, jotka parhaiten edistävät Suomen kehityspoliittikan tavoitteita ja painopisteitä, ja jotka saavat todennetusti tuloksia aikaan. Monenkeskistä kehitysyhteistyötä harjoittavien

Suomen kahdenvälisen kehitysyhteistyön kumppanimaat vuonna 2021.

järjestöjen ja rahoituslaitosten vahvuuksia ovat laaja maantieteellinen ja temaattinen kattavuus, käytettävissä olevan rahoituksen suuri volyymi, hyvä toimintakyky sekä vaikuttavuus.

Suomi vaikuttaa aktiivisesti siihen, että Suomelta rahoitusta saavat monenkeskiset järjestöt sekä globaalit ja alueelliset kehitysrahoituslaitokset tukevat kehittyviä maita tehokkaasti ja tuloksellisesti kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä huomioivat Suomelle tärkeitä tavoitteita, painopisteitä ja periaatteita omassa työssään.

Keskeisimpien monenkeskisten kumppanien, kuten YK-järjestöjen ja kehitysrahoituslaitosten, kanssa harjoitettavaa yhteistyötä varten laaditaan säännöllisesti päivitettävät vaikuttamistavoitteet, jotka edistävät vaikuttamistyötä ja kiteyttävät sen, mihin suuntaan Suomi haluaa näiden instituutioiden toimintaa kehittää ja viedä. Tämä on tärkeää myös siitä näkökulmasta, että Suomen kahdenvälisiä kehitysyhteistyötä toteutetaan usein yhteistyössä monenkeskisten järjestöjen kanssa.

Suomalaisten osajien valinta monenkeskisten instituutioiden päämaja- ja kenttätehtäviin on tärkeä keino vahvistaa monenkeskistä yhteistyötä kestävän kehityksen hyväksi. Suomalaisen osallistumista ja menestymistä tehtävien haussa tuetaan.

13. Kehityspolitiikan toimeenpano nojautuu yhteisesti hyväksytyihin kansainvälisiin periaatteisiin

Suomen kehityspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä noudatetaan kansainvälisesti sovittuja periaatteita. Ne sisältyvät laatukriteereihin, joiden avulla varmistetaan, että Suomen rahoittamalla toiminnalla saadaan aikaan kestäviä tuloksia ja myönteisiä pitkän aikavälin vaikutuksia kehittyvissä maissa. Kehitysyhteistyön tuloksia ja vaikutuksia seurataan laadukkaan, todennettavissa olevan ja riittävän yksityiskohtaisen datan avulla.

Suomen rahoittaman kehitysyhteistyön perustana on kumppanimaan ja yhteistyötahojen laaja ja inklusiivinen **omistajuus** sekä sitoutuminen kehitystavoitteiden saavuttamiseen. Suomi panostaa kehittyvien maiden paikallisen osaamisen vahvistamiseen. Näin turvataan Suomen tuella aikaan saatujen tulosten pitkäaikainen kestävyys. Suomi vahvistaa monitoimijakumppanuuksia kehitystavoitteiden saavuttamiseksi. On myös tärkeää varmistaa, että saavutetut

kehitystulokset jakautuvat mahdollisimman laajasti.

Suomi on sitoutunut kehitysyhteistyön **avoimuuden ja läpinäkyvyyden** edistämiseen ja tukee tavoitetta myös kansainvälisesti. Suomen rahoittamassa kehitysyhteistyössä edellytetään avointa tiedon jakamista. Näin varojen kohdentumista voidaan seurata tarkoin ja samalla vähentää väärinkäytön mahdollisuutta. Suomi edellyttää yhteistyötahoiltaan vastuunottoa kehitysyhteistyön tulosten saavuttamisesta sekä vastuunottoa suhteessa hyödynsaajiin.

Suomi on sitoutunut OECD:n suositukseen avun **sitomattomuudesta**, millä tarkoitetaan sitä, että kehitysyhteistyövarojen saannin edellytyksenä ei ole hankintojen tekeminen kyseisestä avunantajamaasta. Tämän on todettu lisäävän avun vaikuttavuutta ja vähentävän riskiä, että apu kohdistuisi sellaisille tahoille, jotka eivät sitä kaikkein eniten tarvitse.

Monet eri politiikka-alat ovat avainasemassa kestäväen kehityksen saavuttamiseksi. Näitä ovat esimerkiksi turvallisuus-, kauppa-, maatalous-, terveys-, ympäristö- ja ilmasto- sekä siirtolaispolitiikka. **Politiikkajohdonmukaisuus ja siiloton toiminta** kehityspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä samoin kuin eri politiikka-alojen kesken on täysin välttämätöntä kestäväen kehityksen edistämisen näkökulmasta. Johdonmukaisesti toimien varmistetaan, että Suomi vie tavoitteitaan eteenpäin samansuuntaisesti eri politiikan aloilla. Samalla varmistetaan, etteivät eri politiikka-alat johda työtä vastakkaisiin suuntiin. Suomen tulee edistää myös EU:n ja kansainvälisen yhteisön johdonmukaista toimintatapaa. Hyvän koordinaation avulla toimitaan tehokkaammin, säästetään resursseja sekä saadaan parempia tuloksia ja parempaa vaikuttavuutta.

Suomi on sitoutunut **avunantajien välisen yhteistyön edistämiseen ja toimintatapojen yhdenmukaistamiseen**. Toimijoiden välinen hyvä työnjako sekä taloudellisten ja henkilöstöresurssien optimaalinen käyttö edistää merkittäväällä tavalla myönteisen kehityksen saavuttamista kehittyvissä maissa. Etenkin vaikeimmassa olosuhteissa kaikki kansainvälisen yhteisön toiminta ja resurssit tulee kohdentaa tehokkaasti koordinoitujen. Myös Suomen kehitysyhteistyötä sen eri muodoissa sekä muuta ulkopoliittista

toimintaa toteutetaan toisiaan **täydentävällä** tavalla. Suomi tukee EU:n ja sen jäsenmaiden yhteishjelmoinnin ja muun yhteistyön vahvistamista kehittyvissä maissa.

Muita keskeisiä kansainvälisesti sovittuja periaatteita ovat toiminnan tarkoituksenmukaisuus suhteessa kehitystavoitteisiin, tuloksellisuus, tehokkuus, vaikuttavuus ja kestävyys.

Suomessa kehitysyhteistyön ja kehitysyhteistyömäärärahojen hallinnoinnista vastaa pääasiassa ulkoministeriö.

Tehtävien valmistelua ja toteuttamista sekä riskienhallintaa varten turvataan tarpeelliset resurssit. Ulkoministeriö ja muut ministeriöt toimivat hyvässä yhteistyössä kehityspolitiikan alalla.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

14. Riskienhallinta ja riskien ennaltaehkäisy on tehokasta

Kehitysyhteistyötä tehdään vaativissa oloissa ja siihen sisältyy riskejä, joita hallitaan hyvällä suunnittelulla ja huolellisella kumppanien valinnalla ja seurannalla. Riskienhallinta on tärkeä osa Suomen kehitysyhteistyön johtamisjärjestelmää. Kehitysyhteistyöhön ja sen toimintaympäristöön liittyviä riskejä ennakoidaan ja hallitaan valtionhallinnon yhteisiin periaatteisiin nojaavan riskienhallintapolitiikan mukaisesti. Se määrittelee riskienhallinnan tavoitteet, vastuut ja toteutuksen, ulottuen kehitysyhteistyön kaikkiin rahoitusmuotoihin ja -päätöksiin. Hyvä riskienhallinta ja kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön ammattimainen toteuttaminen edellyttävät riittäviä henkilöstöresursseja.

Suomi valitsee kumppanikseen toimijoita, joilla on asianmukaiset riskienhallinta-, seuranta- ja tilintarkastusjärjestelmät. Tuloksista ja varojen käytöstä raportoidaan ja hankkeita seurataan mm. paikan päällä kenttämatojen avulla, osallistumalla avunantajien yhteistyöhön ja järjestöjen johtokuntatyöskentelyyn sekä käymällä kahdenvälisiä keskusteluja yhteistyökumppanien kanssa

Kehitysyhteistyön riskejä hallitaan hyvällä suunnittelulla, huolellisella kumppanien valinnalla, seurannalla ja havaittuihin epäkohtiin puuttumisella.

eri tasoilla. Ulkoministeriö teettää säännöllisesti ulkopuolisia tarkastuksia ja arviointeja kehitysyhteistyöstään. Kaikki Suomen kehitysyhteistyön väärinkäyttöepäilyt tutkitaan. Riskienhallinnan eri vaiheissa tehdään tarvittavaa yhteistyötä eri viranomaisten kesken.

Suomi ei hyväksy häirintää, epäasiallista käyttäytymistä tai esimiesaseman väärinkäyttöä kehitysyhteistyötoiminnassa. Suomen harjoittama tai tukema kehitysyhteistyö perustuu nollatoleranssille seksuaalisen hyväksikäytön, väkivallan ja seksuaalisen häirinnän osalta. Näitä koskeviin epäilyihin tulee vastata ripeästi ja asianmukaisin toimenpitein.

15. Viestintä ja globaalikasvatus ovat osa avointa kehityspolitiikkaa, jota yhteiskunta voi laajasti tukea

Tuki kehitysyhteistyölle on Suomessa lähtökohtaisesti vahvaa ja vakaata. Vuotuisten mielipidemittausten mukaan 2000-luvulla noin 80 prosenttia suomalaisista on pitänyt kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä joko erittäin tai melko tärkeänä. Suomalaisen mahdollisuus saada tietoa globaaleista kehityskysymyksistä ja niihin liittyvistä haasteista ja onnistumisista on tärkeä edellytys sille, että suomalainen yhteiskunta voi tukea kansainvälistä työtä kestäväen kehityksen edistämiseksi.

Laadukas viestintä on keskeinen osa suomalaista kehityspolitiikkaa. Viestintä ja globaalikasvatus on kaikkien

kehitysyhteistyötoimijoiden tehtävä. Niin pienillä kuin suurillakin kansalaisjärjestöillä on globaalikasvatuksen ja kehitysviestinnän työssä erityisen tärkeä rooli, joka ulottuu eri puolille Suomea. Globaalikasvatuksella kannustetaan ihmisiä aktiivisesti pohtimaan myös oman toimintansa globaaleja vaikutuksia ja toimimaan kestäväen kehityksen tavoitteiden edistämiseksi.

Avoin ja monipuolinen viestintä kertoo tehdystä työstä, sen tarpeesta, tuloksista ja haasteista. Viestintä ja kehitysjournalismi lisäävät ymmärrystä maailmasta, suurista kansainvälisistä kehitystrendeistä ja ongelmista, niiden

vaikutuksista Suomeen ja Suomen mahdollisuuksista olla mukana ratkaisemassa kansainvälisiä ongelmia. Viestinnällä valotetaan myös inhimillisen kehityksen ja ilmasto- ja ympäristökysymysten välisiä yhteyksiä. Hyvä viestintä ja yhteistyö tiedotusvälineiden kanssa tuo kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön pariin erilaisia suomalaistoimijoita ja laajentaa alanosaamispohjaa sekä Suomen kykyä toimia osaltaan vastuunkantajana kansainvälisiä ongelmia ratkottaessa.

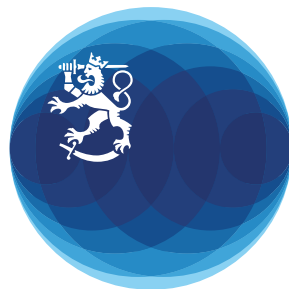

um.fi/kehityspolitiikka

Taitto: Innocorp Oy

Valokuvat: Juho Paavola, Marja-Leena Kultanen, Martina Woodson, Ville Palonen,
Rauli Virtanen, Martina Woodson, Alex Kamweru, Juho Paavola

**KEHITYSPOLITIIKAN
YLIVAALIKAUTINEN SELONTEKO**

**Ulkoministeriö
Utrikesministeriet**